СОВЕТ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ГОРОД БОЛГАР»
СПАССКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

КАРАР

№ 10-1 «13» июль 2021 ел

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге уставы турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясы, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясы нигезендә, 2021 елның 22 июнендәге гавами тыңлауларның нәтиҗәләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Советы

КРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итәргә (кушымта итеп бирелә).
2. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы турында» Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советының 2016 елның 29 декабрендәге 15-1 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә җибәрергә.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Болгар шәһәре Башкарма комитеты җитәкчесе А.В.Костинга йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Спас муниципаль районының
«Болгар шәһәре» муниципаль
берәмлеге башлыгы

СОВЕТ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ГОРОД БОЛГАР»

Ф.В.Мухаметов

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының
«Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Советының
2021 елның 13 июлендәге 10-1 номерлы
карары белән кабул ителде

_______________ Ф. В. Мөхәммәтов

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
СПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
«БОЛГАР ШӘҺӘРЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
УСТАВЫ

Болгар шәһәре
2021 ел

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 Статья. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлегенең исеме һәм хокукый статусы.

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлегенә шәһәр җирлеге статусы бирелде.

2. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының» Болгар шәһәре» муниципаль берәмлегенең рәсми атамасы (алга таба – шәһәр җирлеге).

3. «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасының Спас муниципаль районы составына керә.

2 Статья. Шәһәр җирлегенең территориаль корылышы

1. Шәһәр территориясе составына Болгар шәһәре, Болгар авылы керә.

2. Шәһәрнең административ үзәге-Болгар шәһәре.

3. Шәһәр чикләре «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, аерым муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен үзгәртү һәм «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2017 елның 1 мартындагы 9-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

4. Шәһәр җирлеге территориясе составына милек рәвешләренә һәм максатчан билгеләнешенә карамастан, җирләр керә.

5. Шәһәр җирлеге чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору Татарстан Республикасы законы белән законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Халыкның шәһәр җирлегендә җирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы.

1. Шәһәр җирлегендә җирле үзидарә Россия Федерациясе гражданнары тарафыннан җирле референдумнарда, муниципаль сайлауларда һәм турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка рәвешләрендә, шулай ук әлеге Уставта каралган сайлау һәм башка җирле үзидарә органнары аша гамәлгә ашырыла.

2. Гражданнар җирле үзидарәне гамәлгә ашыруга турыдан-туры, шулай ук үз вәкилләре аша женесе, расасы, милләте, теле, чыгышы, мөлкәти һәм вазифаи хәле, дингә, инануларына, җәмәгать берләшмәләренә каравына бәйсез рәвештә тигез хокуклы.

Шәһәр җирлеге территориясендә даими яисә нигездә яшәүче чит ил гражданнары җирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенең халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия.

3. Гражданнар турыдан-туры җирле үзидарә органнарына шәһәр җирлеге җирле үзидарә вазыйфаи затларына мөрәҗәгать итәргә, җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат алырга хокуклы.

4. Шәһәр жирлеге җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары һәркемгә аның хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагылучы документлар һәм материаллар белән танышу, шулай ук, әгәр законда башкача каралмаган булса, гражданнар тарафыннан шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында башка тулы һәм дөрес мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

5. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән гражданнарга шәһәр җирлеген һәм аның аерым территорияләрен үстерүнең иң мөһим мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хуҗалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр челтәрен үстерү, социаль ташламалар, җәмәгать тәртибен саклауның торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында даими рәвештә хәбәр итәләр.

6. Гражданнар, оешмалар, әгәр аларның хокуклары һәм ирекләре бозылган дип санасалар, судта җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять бирергә хокуклы.

4 статья. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары структурасы

1. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары структурасына шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлеге башкарма комитеты, шәһәр җирлегенең Ревизия комиссиясе һәм әлеге Устав нигезендә төзелә торган башка органнар керә.

2. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү әлеге Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән башкарыла.

5 Статья. Шәһәр җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре.

1. Шәһәр җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:

1) шәһәр җирлеге бюджеты проектын төзү һәм карау, шәһәр җирлеге бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору, шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

2) шәһәр җирлегенең җирле салымнарын һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;

3) шәһәр җирлегенең муниципаль милкендә булган мөлкәткә ия булу, алардан файдалану һәм алар белән эш итү;

4) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә Халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, халыкны ягулык белән тәэмин итүне шәһәр җирлеге чикләрендә оештыру;

4.1) җылылык белән тәэмин итү системасының бәя зоналарында җылылык белән тәэмин итү системасын үстерү, аның ышанычлылыгын һәм энергетик нәтиҗәлелеген арттыру өчен кирәкле җылылык белән тәэмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яисә) модернизацияләү буенча бердәм җылылык белән тәэмин итүче оешма тарафыннан "Җылылык белән тәэмин итү турында" Федераль законда билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә җылылык белән тәэмин итү схемасында билгеләнгән гамәлләрне башкаруга муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

5) шәһәр җирлегенең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыру һәм функцияләвен тәэмин итү, шәһәр җирлегенең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юл хәрәкәтен оештыру, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;шәһәр җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре.

6) шәһәр җирлегендә яшәүче һәм аз керемле гражданнарны торак урыннарына мохтаҗ торак урыннары белән тәэмин итү, муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыру, торак төзелеше өчен шартлар тудыру, муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру, шулай ук җирле үзидарә органнарының торак законнары нигезендә башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;

7) халыкка транспорт хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм шәһәр җирлеге чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

8) террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук шәһәр җирлеге чикләрендә террорчылык һәм экстремизм чагылышлары нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яисә) юкка чыгаруда катнашу;

9) шәһәр җирлеге территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру очен шартлар тудыру;

10) шәһәр җирлеге чикләрендә гадәттән тыш хәлләр нәтиҗәләрен кисәтүдә һәм юкка чыгаруда катнашу;

11) шәһәр җирлегенең торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәэмин итү;

12) шәһәр җирлегендә яшәүчеләрне элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

13) шәһәр җирлеге китапханәләренең китапханәләр фондларын туплау һәм аларның сакланышын тәэмин итү;

14) ял вакытын оештыру һәм шәһәр җирлегендә яшәүчеләрне мәдәният оешмаларының хезмәт күрсәтүләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

15) шәһәр җирлеге милкендәге мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкарьләрен) саклап калу, алардан файдалану һәм аларны

популярлаштыру, шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкарьләрен) саклау;

16) җирле традицион халык сәнгатен үстерү өчен шартлар тудыру, шәһәр җирлегендә халык сәнгате кәсепләрен саклап калу, торгызу һәм үстерүдә катнашу;

17) шәһәр җирлеге территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тәэмин итү, шәһәр җирлегенең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

18) шәһәр җирлегендә яшәүчеләрнең массакүләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыру, гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына иректе үтеп керүен тәэмин итүне дә кертеп;

19) шәһәр җирлегенең архив фондларын формалаштыру;

20) каты коммуналь калдыкларны җыю (шул исәптән аерым туплану) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

21) җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, аларның үтәлешен контрольдә тоту, әлеге кагыйдәләргә туры китереп төзекләндерү, шулай ук җирлекнең торак пунктлары чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарыннан, аеруча саклана торган табигать территорияләреннән файдалану, аларны саклау, яклау, яңадан торгызу, саклау һәм яңадан торгызу, шулай ук җирлекнең торак пунктлары чикләрендә урнашкан аеруча саклана торган табигать территорияләрендәге урманнардан файдалану, саклау, саклау һәм яңадан торгызуны оештыру.;

22) шәһәр җирлегенең генераль планнарын, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, җирлекнең генераль планнары нигезендә әзерләнгән территорияне планлаштыру буенча документларны раслау, җирлек чикләрендә урнашкан җир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планын бирү, төзелешкә рөхсәтләр бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш), Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирү, җирлек чикләрендә җир кишәрлекләрен алу, шәһәр җирлеге чикләрендә муниципаль җир контролен гамәлгә ашыру, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда биналарны, корылмаларны карау һәм мондый тикшерүләр барышында ачыкланган бозуларны бетерү турында рекомендацияләр бирү, индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын төзү яки реконструкцияләү турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән хәбәрнамәнең (алга таба - - индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты объектының планлаштырыла торган) параметрлары һәм җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын урнаштыру мөмкинлеге, индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларын планлаштырыла торган төзү турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларының билгеләнгән параметрларга туры килмәве һәм (яисә) җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын урнаштыруның рөхсәт ителмәве турында

хәбәрнамә, шәхси торак төзелеше яисә бакча йортының төзелгән яки үзгәртеп корылган объектының яки үзгәртеп корылган объектларының яки җирлек территорияләрендә урнашкан бакча йортларының төзелеш яки реконструкцияләгәндә шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар таләпләренә туры килүе яисә туры килмәве турында хәбәрнамәләр, Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә, үз белдекләре белән төзелешне сүтү турында Карар кабул итү, үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төзелеш объектларын үзгәртеп кору, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, территорияне планлаштыру буенча документациянең, яисә федераль законнарда билгеләнгән капиталь төзелеш объектлары параметрларына мәҗбүри таләпләрнең чик параметрларына туры китерү турында карарлар (алга таба - максатчан) билгеләнеше буенча кулланылмаган яки Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган җир кишәрлеген алу, үз белдеге белән корылманы сүтү яки аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карарлар кабул итү;

23) адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның җирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), шәһәр җирлеге чикләрендә планлаштыру структурасы элементлары атамаларын бирү, мондый атамаларны үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру.;

24) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

25) территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм шәһәр җирлеге территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

26) шәһәр җирлеге территориясендә авария-коткару хезмәтләрен һәм (яки) авария-коткару формированиеләрен төзү, карап тоту һәм аларның эшчәнлеген оештыру;

27) су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыру;

28) шәһәр җирлеге территориясендә дәвалау-савыктыру урыннарын һәм җирле әһәмияттәге курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәэмин итү, шулай ук җирле әһәмияттәге махсус саклана торган табигать территорияләреннән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

29) авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

30) шәһәр җирлегендә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

31) Россия Федерациясенең су законнары белән билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесе вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, халыкка аларны куллану чикләүләре турында мәгълүмат бирү;

32) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

33) җәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыру;

34) шәһәр җирлегенең хезмәт күрсәтелә торган административ участогында вәкаләтле полиция участокгы вазыйфасын биләүче хезмәткәргә эш өчен бина бирү;

35) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфа буенча бурычларны үтәү чорында полициянең вәкаләтле вәкил вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына торак урыны бирү;

36) «Коммерциясез оешмалар турында»1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 311 һәм 313 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү.

37) шәһәр җирлеге ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәэмин итү, федераль закон нигезендә ясалма җир участогы төзү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрү;

38) шәһәр җирлеге чикләрендә коррупциягә каршы тору чараларын гамәлгә ашыру;

39) "Күчемсез милекнең дәүләт кадастры турында" 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Комплекслы кадастр эшләрен башкаруда катнашу.

2. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, шәһәр җирлеге бюджетыннан муниципаль район бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбенә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруны аларга тапшыру турында Спас муниципаль районы җирле үзидарә органнары белән килешүләр төзергә хокуклы.

6 статья. Авыл җирлеге җирле үзидарә органнарының җирлекләриең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә хокуклары

1. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы:

1) шәһәр җирлегенең музейларын булдыру;

2) шәһәр җирлегендә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;

4) шәһәр җирлеге территориясендә җирле милли-мәдәни мохтариятләрнең хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм шәһәр җирлеге территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм күрсәтү;

6)шәһәр жирлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

7) муниципаль Янгын сагы булдыру;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру.

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы иҗтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтү.;

10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарга муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

12) шәһәр җирлеге территориясендә яшәүче хуҗаларсыз хайваннар белән эш итү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру;

13) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

14) инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәтү;

15) «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәге Россия Федерациясе Законы белән каралган кулланучылар хокукларын яклау буенча чаралар гамәлгә ашыру.

16) вәкаләтле вәкил вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына әлеге вазыйфаны хезмәткәр биләгән вакытка торак урыны бирү.

17) алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.

2. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары башка мәсьәләләрне хәл итәргә, башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы (ул «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә тапшырылмаган), әгәр бу федераль законнарда каралган булса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары компетенциясеннән төшереп калдырмаган башка мәсьәләләрне, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан тыш, җирле бюджетлар керемнәре исәбеннән һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре керүдән тыш, хәл итәргә хокуклы.

7 Статья. Шәһәр җирлегенең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Шәһәр җирлегенең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы федераль законнар һәм җирле үзидарә турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

8 статья. Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлеге түбәндәге юллар белән гамәлгә ашырыла:

1) шәһәр җирлегенең социаль-икътисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының катнашуы;

2) шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (килешүләр) төзү;

3) даими яисә вакытлыча координацияләү, консультатив, киңәшмә һәм башка эш органнарын булдыру;

4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында шәһәр җирлеге Советының закон чыгару инициативасы;

5) законнарда билгеләнгән башка хезмәттәшлек формалары.

9 Статья. Муниципаль хезмәтне хокукый җайга салу

Шәһәр җирлегендә муниципаль хезмәтне хокукый җайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне, муниципаль хезмәткәр статусын билгеләү, муниципаль хезмәт үтү шартлары һәм тәртибе дә кертеп, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы, әлеге Устав һәм шәһәр җирлегенең муниципаль хокукый актлары белән гамәлгә ашырыла.

II бүлек. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ХАЛЫК ТАРАФЫННАН ТУРЫДАН-ТУРЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРЫЛУ ҺӘМ ХАЛЫКНЫҢ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУЫ ФОРМАЛАРЫ

10 Статья. Халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда турыдан-туры катнашуы

Шәһәр җирлеге халкы турыдан-туры җирле үзидарәне гамәлгә ашыра һәм җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге рәвешләрдә катнаша:

1) җирле референдум;

2) муниципаль сайлаулар;

3) депутат, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү;

4) шәһәр җирлегенең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү;

5) гражданнарның хокукый инициативасы;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә;

7) гавами тыңлаулар, иҗтимагый фикер алышулар;

8) гражданнар җыелышы;

9) гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы);

10) халык җыены

11) гражданнарны сораштыру;

12) җирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;

13) Иҗтимагый (консультатив) советлар төзү;

14) җирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәҗәгатьләре;

15) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, законнарда башкача билгеләнмәгән булса, шартнамә нигезендә төзелә.

11 Статья. Җирле референдум

1. Җирле референдум федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә халык тарафыннан турыдан-туры җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатларында үткәрелә.

2. Җирле референдум шәһәр җирлегенең бөтен территориясендә «Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының топ гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «җирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

Җирле референдумда катнашу өчен гражданнарның хокуклары гарантияләре, шулай ук җирле референдумны әзерләү һәм үткәрү тәртибе Федераль закон һәм аның нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.

3. Җирле референдумда яшәү урыны шәһәр җирлеге чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданнары катнаша ала. Россия Федерациясе гражданнары яшерен тавыш бирүдә гомуми тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә җирле референдумда катнаша.

4. Җирле референдум билгеләү турындагы карар шәһәр җирлеге Советы инициативасы белән кабул ителә:

1) җирле референдумда катнашу хокукына ия гражданнар;

2) уставлары федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән сайлау берләшмәсе, башка иҗтимагый берләшмә, сайлаулар һәм (яки) референдумнарда катнашуны күздә тоткан, алар Федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән;

3) шәһәр җирлеге Советы һәм шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе, алар тарафыннан бергә күрсәтелгән.

5. Гражданнар, сайлау берләшмәләре, башка иҗтимагый берләшмәләр инициативасы буенча җирле референдумны билгеләү шарты булып әлеге инициативаны хуплап имзалар җыю тора, аларның саны шәһәр җирлеге территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының биш процентын тәшкил итәргә тиеш, ләкин 25 имзадан да ким була алмый.

6. Шәһәр җирлеге Советы һәм шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан бергә чыгарылган референдум үткәрү инициативасы шәһәр җирлеге Советы карары һәм шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе карары белән рәсмиләштерелә.

7. Шәһәр җирлеге Советы шәһәр җирлеге Советына җирле референдум билгеләнә торган документлар нигезендә билгеләнә торган документлар кергән көннән соң 30 көн эчендә җирле референдум билгеләргә тиеш.

Җирле референдум Шәһәр җирлеге советы тарафыннан билгеләнгән срокларда билгеләнмәгән очракта, референдум гражданнарның, сайлау берләшмәләренең, шәһәр җирлеге башлыгының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы Сайлау комиссиясенең яисә прокурорның мөрәҗәгате нигезендә суд тарафыннан билгеләнә. Суд тарафыннан билгеләнгән җирле референдум шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе тарафыннан оештырыла, ә аны уздыруны Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органы яисә җирле референдумны үткәрүне тәэмин итү суд тарафыннан йөкләнгән башка орган гамәлгә ашыра.

8. Тавыш бирү йомгаклары һәм җирле референдумда кабул ителгән карар рәсми басылып чыгарга тиеш.

9. Җирле референдумда кабул ителгән карар шәһәр җирлеге территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яисә шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаҗ түгел.

10. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары әлеге Устав белән билгеләнгән вәкаләтләр бүлешү нигезендә җирле референдумда кабул ителгән карарның үтәлешен тәэмин итә.

11. Җирле референдум үткәрү турындагы карарга, шулай ук җирле референдумда кабул ителгән карарга карата федераль законнар нигезендә суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

12 Статья. Муниципаль сайлаулар

1. Муниципаль сайлаулар шәһәр җирлеге Советына депутатлар, Җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә уздырыла.

2. Шәһәр җирлеге Советы депутаты итеп тавыш бирү көнендә 18 яшькә җиткән һәм сайлау хокукына ия Россия Федерациясе гражданы сайлана ала.

3. Муниципаль сайлаулар шәһәр җирлеге советы тарафыннан билгеләнә. Муниципаль сайлауларны билгеләү турындагы карар тавыш бирү көненә кадәр 90 көннән дә иртәрәк һәм 80 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш. Әлеге карар кабул ителгән көненнән соң 5 көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында рәсми басылып чыгарга тиеш.

Вакытыннан алда сайлаулар билгеләгәндә әлеге статьяда күрсәтелгән сроклар кыскартылырга мөмкин, әмма кимендә өчтән беренә.

Федераль законда билгеләнгән очракларда муниципаль сайлаулар шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан билгеләнә.

4. Муниципаль сайлауларны әзерләү һәм үткәрү сайлау комиссияләренә аларның компетенциясе кысаларында йөкләнә.

5. Шәһәр җирлеге Советына депутатлар сайлау 2002 елның 12 июнендәге «Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» гы 67-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

6. Шәһәр җирлеге Советы депутатлары сайлау округына сайлаучылар вәкиллегенең уртача нормасы нигезендә төзелә торган бер мандатлы сайлау округлары буенча сайлана.

7. Теркәлгән кандидат бер мандатлы сайлау округы буенча сайланган дип тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның күпчелек тавышын алган.

Шәһәр җирлеге Советына депутатлар сайлауда бер мандатлы сайлау округында тавыш бирү бер кандидатура буенча үткәрелсә, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 50 проценттан да ким булмаган тавышын җыйган кандидат сайланган дип санала. Теркәлгән кандидатлар тарафыннан тигез тавыш белән теркәлгән кандидат сайланган дип санала.

8. Шәһәр җирлеге Советына депутатлар сайлау нәтиҗәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

13 статья. Шәһәр җирлеге Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү

1. Шәһәр җирлеге Советы депутаты, шул исәптән шәһәр җирлеге башлыгы, гамәлдәге законнарда һәм әлеге Уставта билгеләнгән нигезләр һәм тәртиптә сайлаучылар тарафыннан чакыртып алынырга мөмкин.

2. Шәһәр җирлеге Советы депутатын чакыртып алу нигезләре булып депутатның хокукка каршы конкрет карарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмавы) расланган, ул сайлаучыларның үзенә карата ышаныч уята һәм шәһәр җирлеге

башлыгының депутат бурычларын яисә бурычларын үтәмәүдә, депутат, шәһәр җирлеге башлыгы статусына туры килми торган гамәлләр кылуда һәм Россия Федерациясе Конституциясенең, Татарстан Республикасы Конституциясенең, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының суд тәртибендә раслануы тора., һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны бастырып чыгару һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе.

3. Шәһәр җирлеге Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткәрелә.

4. Шәһәр җирлеге Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын тәкъдим итү һәм гражданнарның имзаларын җыю өчен муниципаль сайлауларда катнашу хокукына ия 10 кешедән дә ким булмаган инициатив төркем оештырыла.

5. Инициатив төркем инициатив төркемне теркәү турындагы үтенечнамә белән шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясенә мөрәҗәгать итә. Инициатив төркем үтенечнамәсендә депутатның чакыртып алу өчен нигез булып торучы конкрет хокукка каршы карары яисә гамәл кылмавы (гамәл кылмавы) күрсәтелергә тиеш, аны чакыртып алу өчен нигез булып торучы әлеге затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туу датасы һәм урыны, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясе, номеры һәм аны биргән органның исеме яисә коды күрсәтелеп, шулай ук инициатив төркемнең һәр әгъзасының һәм шәһәр җирлеге территориясендә аның исеменнән эш итәргә вәкаләтле затларның яшәү урыны адресы күрсәтелергә тиеш. Инициатив төркемнең үтенечнамәсенә күрсәтелгән төркемнең барлык әгъзалары имза салырга тиеш. Үтенечкә депутатның күрсәтелгән хокукка каршы карары яисә гамәл кылмавы (гамәл кылмавы) расланган суд карары кушып бирелергә тиеш.

6. Инициатив төркемне теркәү, имзалар җыю, шәһәр җирлеге Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын хуплау йөзеннән, җыелган имзаларны тикшерү җирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Шәһәр җирлеге Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү шәһәр җирлеге Советы тарафыннан билгеләнә һәм җирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

8. Шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе тарафыннан инициатив төркем үтенечнамәсен караганда, чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләгәндә шәһәр җирлеге Советы депутаты тиешле депутат аны чакыртып алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләр уңаеннан аңлатмалар бирергә, кирәкле документларны тапшырырга хокуклы. Күрсәтелгән депутат, сайлау комиссиясенең, шәһәр җирлеге Советының утырышларын уздыру көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча, алдан ук аларны уздыру вакыты һәм урыны турында язмача хәбәр ителергә тиеш.

9. Шәһәр җирлеге Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирүне уздырганда, чакыртып алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләр

уңаеннан сайлаучыларга аңлатмалар бирү максатларында инициатив төркем белән бертигез нигезләрдә агитация алып бару хокукына ия.

10. Шәһәр җирлеге Советы депутаты, шул исәптән шәһәр җирлеге башлыгы, чакыртып алу өчен сайлаучыларның кимендә яртысы тавыш бирсә, теркәлгән дип санала.

11. Шәһәр җирлеге советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү йомгаклары рәсми басылып чыгарга тиеш.

12. Шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе чакыртып алу буенча тавыш бирү йомгакларын рәсми ясаганнан соң 5 көн эчендә инициатив төркемгә, шәһәр җирлеге Советына һәм шәһәр җирлегенең тиешле депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү йомгаклары турында язма рәвештә хәбәр итә.

14 статья. Шәһәр җирлегенең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Чикләрне үзгәртү, шәһәр җирлеген үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның күрсәтелгән үзгәрешләргә ризалыгын алу, шәһәр җирлеген үзгәртеп кору максатларында уздырыла.

2. Шәһәр җирлегенең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда шәһәр җирлегенең бөтен территориясендә яисә аның территориясенең бер өлешендә уздырыла.

3. Шәһәр җирлеге чикләрен үзгәртү, шәһәр җирлеген үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү шәһәр җирлеге советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законда һәм «Җирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

4. Шәһәр җирлегенең чикләрен үзгәртү, шәһәр җирлеген үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда шәһәр җирлегендә яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы яисә сайлау хокукына ия шәһәр җирлеге өлеше катнашса, булган дип санала. Халык ризалыгы шәһәр җирлеге чикләрен үзгәртүгә, шәһәр җирлеген үзгәртеп коруга алынган дип санала, әгәр күрсәтелгән үзгәрешләр өчен шәһәр җирлегендә яисә шәһәр җирлегендә тавыш бирүдә катнашкан халыкның яртысыннан күбрәге тавыш бирсә.

5. Шәһәр җирлегенең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү йомгаклары һәм кабул ителгән карарлар рәсми басылып чыгарга тиеш.

15 статья. Гражданнарның хокукый инициативасы

1. Гражданнар әлеге Уставта һәм шәһәр җирлеге Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртиптә хокукый инициативага хокуклы.

2. Сайлау хокукына ия булган гражданнарның инициатив төркеме, сайлау хокукына ия шәһәр җирлегендә яшәүчеләр санынннан 3 процентган артмаган санда, хокукый инициатива белән чыгыш ясарга мөмкин.

3. Хокукый инициативаны гамәлгә ашыру максатларында гражданнар хокуклы:

- яшәү (эш) урыны буенча гражданнар җыелышларын һәм хокукый чыгару инициативасы турында фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча башка күмәк чаралар оештырырга һәм үткәрергә;;

- хокукый инициативаны тәкъдим итүгә ярдәм итү өчен имзалар җыю буенча инициативалы төркемнәр булдыру;;

- шәһәр җирлегендә яшәүчеләрнең имзаларын җыю һәм законнарга каршы килми торган ысуллар белән хокукый инициативаны тәкъдим итү өчен агитация алып бару.

4. Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары гражданнарга хокукый инициативаны гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проекты шәһәр җирлеге Советы, аның ачык утырышында, шәһәр җирлеге башлыгы яисә шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан әлеге Уставта билгеләнгән компетенциясе нигезендә, аны керткән көннән өч ай эчендә мәҗбүри каралырга тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караганда гражданнарның инициатив төркеме вәкилләренә үз позициясен белдерү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проектын карау процедурасы шәһәр җирлеге Советы Регламенты, шәһәр җирлеге башлыгының, шәһәр җирлеге Башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтиҗәләре буенча кабул ителгән дәлилләнгән карар рәсми рәвештә аның инициатив төркеменә кергән гражданнарга язма рәвештә җиткерелергә тиеш.

16. Территориаль иҗтимагый үзидарә

1. Шәһәр җирлегендә территориаль иҗтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданнар җыелышлары һәм конференцияләре үткәрү юлы белән, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә органнары булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнар яшәгән түбәндәге территорияләр чикләрендә гамәлгә ашырыла: күп фатирлы торак йорт подъезды; күп фатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; шәһәр җирлеге чикләрендә гражданнарның башка яшәү территорияләре.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре шәһәр җирлеге Советы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча, шәһәр җирлеге Советы тарафыннан расланган шәһәр җирлегендә территориаль иҗтимагый үзидарә турындагы нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

4. Территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган Территория башка шундый ук Территория составына керә алмый.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарә аның Уставы нигезендә юридик зат була ала һәм иҗтимагый оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставында билгеләнә:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен формалаштыру, туктату, хокуклары һәм бурычлары, вәкаләтләре вакыты;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

6) территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеге мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышлары, конференцияләре аның Уставы нигезендә чакырыла.

8. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышы, әгәр анда уналты яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүче халыкның кимендә өчтән бере катнашса, хокуклы дип санала.

Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналты яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән берен тәшкил итүче гражданнар җыелышларында сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар җыелышының, конференциясенең махсус вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр кертү;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль иҗтимагый үзидарә керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары эшчәнлеге турында хисапларны карау һәм раслау.

7) инициатив проект турында фикер алышу һәм аны хуплау турындагы мәсьәлә буенча карар кабул итү.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен тәкъдим итәләр;

2) гражданнарның җыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;

3) территорияне карап тоту, төзекләндерү буенча хуҗалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хуҗалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, шәһәр җирлеге башкарма комитеты белән шәһәр җирлеге бюджеты акчаларын кулланып та башкара алалар;

4) үз компетенцияләренә күрсәтелгән актларны кабул итү кертелгән җирле үзидарә органнарына (шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы һәм шәһәр җирлеге башкарма комитеты) әлеге органнар һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле муниципаль норматив хокукый актлар проектларын кертергә хокуклы.

11. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, җирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе шәһәр җирлеге Советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

17 Статья. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында шәһәр җирлеге халкы, җирле үзидарә органнары инициативасы белән гражданнарның инициатив төркеме оештырыла, ул территориаль җәмәгать үзидарәсе Уставы проектын эшләүне һәм территориядә яшәүче гражданнар җыелышын оештыра, аның чикләрендә әлеге территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Гражданнар җыелышы шәһәр җирлегенең тиешле территориясендә территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук шәһәр җирлеге советында территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар җыелышын тапшырырга вәкаләтле вәкилне (вәкилләрне) билгели.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә территориаль иҗтимагый үзидарә уставы шәһәр җирлеге Советы тарафыннан гамәлгә куелган дип санала.

18 статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) шәһәр җирлеге башлыгына тапшырыла:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданнар җыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;

2) Территориаль иҗтимагый үзидарә оештыру турында Карар кабул ителгән гражданнар җыелышының беркетмәсе, анда, фамилиясен, исемен, әтисенең исемен, туган көнен, сериясен, паспорт бирү номерын һәм датасын, гражданин паспортын алыштыручы документны, һәр вәкаләтле вәкилнең яшәү урыны адресын күрсәтеп, гражданнар җыелышының беркетмәсе.;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Башка документларны тапшыру турындагы таләп, әлеге статьяның 1 өлешендә билгеләнгән документлардан тыш, рөхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документлар алу өчен, исемлек һәм аны алу датасы күрсәтелгән расписка бирелә.

3. Шәһәр җирлеге башлыгы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кергән көннән ике атна эчендә аның уставын теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турында шәһәр җирлеге Советы Карары проектын алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль иҗтимагый үзидарә уставын һәм шәһәр җирлеге Советының киңәш бирү тавышы хокукына ия утырышында алдан караганда катнашырга хокуклы.

5. Шәһәр җирлеге Советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү яисә аны теркәүдән баш тарту турында әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны шәһәр җирлеге башлыгы алганнан соң 30 көн эчендә карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту мотивлаштырылган булырга тиеш.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен территориаль иҗтимагый үзидарә уставы нормаларының Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, шәһәр җирлеге Уставына, башка муниципаль норматив хокукый актларга каршы килүе нигез булып тора.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын территориаль иҗтимагый үзидарәне төзүнең максатка ярашсызлыгы мотивлары буенча теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.

8. Шәһәр җирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча дәлилләнгән карар өч көн эчендә рәсми рәвештә гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) игътибарына язма рәвештә җиткерелергә тиеш.

9. Шәһәр җирлеге Советы тарафыннан территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында Карар кабул ителгән очракта, уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турында билге белән, гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе шәһәр җирлеге Советында саклана.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр шәһәр җирлеге Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.

19 Статья. Халык тыңлаулары, иҗтимагый фикер алышулар

1. Шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы катнашында җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль норматив хокукый актлар проектларын тикшерү өчен халык алдында тыңлаулар үткәрергә мөмкин.

2. Ачык тыңлаулар халык, шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы яки шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән үткәрелә. Халык яисә шәһәр җирлеге Советы инициативасы белән үткәрелә торган ачык тыңлаулар шәһәр җирлеге Советы, ә шәһәр җирлеге башлыгы яисә шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән - шәһәр җирлеге башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Ачык тыңлауларга чыгарылырга тиеш:

1) шәһәр җирлеге Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, шәһәр җирлеге Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында төгәл яңадан күрсәтү формасына үзгәрешләр кертелә торган очраклардан тыш;

2) шәһәр җирлеге бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

2.1) муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты;

3) шәһәр җирлеген үзгәртеп кору мәсьәләләре.

4. Гавами тыңлаулар уздыру турында карар, әгәр гамәлдәге законнарда башка срок каралмаган булса, тиешле орган яисә шәһәр җирлегенең вазыйфаи заты муниципаль норматив хокукый акт проектын караган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Аларны үткәрү вакытын һәм урынын күрсәтеп гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар һәм гавами тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль норматив хокукый акт проекты гавами тыңлаулар уздырылган көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш, әгәр гамәлдәге законнарда башка срок каралмаган булса.

6. Халык алдында тыңлаулар үткәрү турындагы карар басылып чыккан көннән алып һәм шәһәр җирлегендә яшәүчеләр шәһәр җирлеге башлыгына гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язмача тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, шул исәптән муниципаль норматив хокукый акт проектына карата ачык тыңлауларга чыгарыла торган төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр

җибәрергә хокуклы. Шәһәр җирлеге башлыгы кергән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр ачык тыңлауларда катнашучыларга җиткерелә.

7. Гавами тыңлаулар, әгәр гамәлдәге законнарда башка вакыт каралмаган булса, муниципаль норматив хокукый акт проектын карау көненә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча уздырыла. Халык тыңлаулары белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы белән уздырыла. Халык тыңлауларында шәһәр җирлегенең теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

8. Ачык тыңлаулар үткәрү нәтиҗәләре буенча җирле үзидарә органнары һәм шәһәр җирлегенең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, алар компетенциясенә муниципаль норматив хокукый акт проектын гавами тыңлауларга кабул итү кертелгән.

9. Ачык тыңлаулар уздыру нәтиҗәләре буенча җирле үзидарә органнары һәм шәһәр җирлегенең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, алар компетенциясенә муниципаль норматив хокукый акт проектын гавами тыңлауларга кабул итү керә.

10. Ачык тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе шәһәр җирлеге Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

11. Генераль планнар проектлары, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне межалау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, җир кишәрлеген яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары, капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан читкә китүгә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары буенча, җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның башка төренә рөхсәт ителгән бер төрен үзгәртү мәсьәләләре буенча, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең расланмаган булганда, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы закон нигезләмәләрен исәпкә алып, шәһәр җирлеге Советының әлеге Устав һәм (яисә) норматив хокукый акты белән билгеләнә торган җәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелә.

20 Статья. Гражданнар җыелышы

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу, халыкка җирле үзидарә органнары һәм шәһәр җирлегенең җирле үзидарә вазыйфаи затлары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү, инициативалы проектларны кертү һәм аларны карау, шәһәр җирлеге территориясендә территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен гражданнар җыелышлары үткәрелергә мөмкин. Гражданнар җыелышлары микрорайоннар, торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар буенча чакырыла.

2. Гражданнар җыелышы халык, шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы инициативасы белән, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.

3. Шәһәр җирлеге Советы яисә шәһәр җирлеге башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар җыелышы шәһәр җирлеге Советы яисә шәһәр җирлеге башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар җыелышы территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлеге территорияләрдә урнашкан предприятие, учреждение, оешма житәкчеләре, җыелышта катнашырга хокуклы гражданнар санынннан кимендә 10 проценты булган гражданнар төркеменең язма тәкъдиме буенча шәһәр җирлеге Советы тарафыннан билгеләнә.

Гражданнар җыелышын үткәрү турындагы тәкъдимдә аны карап тикшерүгә чыгарыла торган мәсьәләләр исемлеге, җыелышны үткәрү вакыты һәм урыны булырга тиеш. Тәкъдим вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш, ә җыелышны үткәрү инициативасы белән бер төркем гражданнар - бу гражданнар мөрәҗәгать итсә, аларның һәркайсының фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган көнен, яшәү урынын күрсәтеп.

Шәһәр җирлеге Советы гражданнарның җыелышын якындагы утырышта үткәрү турындагы тәкъдимне карый.

Шәһәр җирлеге Советы гражданнарның җыелышын аның максатка яраксызлыгы аркасында үткәрүдән баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар җыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

6. Гражданнар җыелышын үткәрү вакыты һәм урыны турында һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында тиешле территориядә яшәүчеләр җыелыш уздырылган көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча, массакүләм мәгълүмат чараларын, почта хәбәрләрен, һәр фатирны (шәхси) тикшерүләрне, белдерүләрне һәм башка мөмкин булган чараларны кулланып хәбәр итәләр.

Гражданнар җыелышына әзерлекне һәм үткәрүне шәһәр җирлеге башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Җыелышлар эшендә әлеге территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия гражданнар катнашырга хокуклы. Җыелышта катнашырга хокукы булган гражданнарның гомуми саны муниципаль сайлаулар уздырганда файдаланыла торган Россия Федерациясе чикләрендә булу урыны һәм яшәү урыны буенча Россия Федерациясе гражданнарын теркәүне исәпкә алу күрсәткечләре нигезендә билгеләнә.

Җыелышта катнашырга хокукы булган гражданнар санының кимендә өчтән бере катнашса, гражданнар җыелышы тулы хокуклы дип санала.

Җыелыш карарлары җыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданнар җыелышы шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнарына һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларына мөрәҗәгатьләр кабул итәргә, шулай

ук җирле үзидарә органнары һәм шәһәр җирлеге җирле үзидарәсенең вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар җыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайларга мөмкин.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча үткәрелә торган гражданнар җыелышы үз компетенциясенә территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар җыелышы кабул иткән мөрәҗәгатьләр җирле үзидарә органнары һәм шәһәр җирлегенең җирле үзидарә вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш, алар компетенциясенә мөрәҗәгатьләрдәге мәсьәләләрне хәл итү кертелгән, язма җавап юлламасы белән.

11. Гражданнар җыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданнар җыелышының вәкаләтләре федераль закон, әлеге Устав һәм шәһәр җирлеге Советының норматив хокукый акты, территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

12. Гражданнар җыелышының нәтиҗәләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

21 Статья. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм шәһәр җирлегендә яшәүче барлык кешеләрнең фикерен ачыклау зарурилыгы очрагында үткәрелә. Шәһәр җирлегенең тиешле территориаль өлешләрендә яшәүчеләр арасыннан гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышын чакыру авырайган, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар җыелышында катнашырга хокуклы кешеләр саны 100 кешедән артып киткән очракларда үткәрелә.

2. Гражданнарны (делегатлар җыелышларын) билгеләү һәм үткәрү, делегатлар сайлау тәртибе әлеге Устав, шәһәр җирлеге Советының норматив хокукый акты, территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышының вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) халык, шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) шәһәр җирлеге Советы яисә шәһәр җирлеге башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) шәһәр җирлеге Советы тарафыннан билгеләнә.

5. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) хокуклы дип санала, әгәр анда уналтынчы яшькә җиткән Тиешле территориядә яшәүчеләрнең өчтән бер өлешеннән дә ким булмаган өлеше катнашса. Конференция карарлары (делегатлар җыелышлары) конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

6. Гражданнар (делегатлар җыелышлары) конференциясе нәтиҗәләре аны уздырганнан соң бер ай эчендә рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

22 Статья. Халык җыены

1.1. «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очракларда гражданнар җыены үткәрелергә мөмкин:

1) күрсәтелгән торак пункт территориясен башка җирлек (муниципаль район территориясенә кертүгә китерә торган күрсәтелгән торак пункт составына керә торган шәһәр җирлеге (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта;

2) шәһәр җирлеге составына керүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча фикер алыштылар.

2. Әлеге статьяда каралган гражданнарның җыены анда сайлау хокукына ия торак пунктта яисә җирлектә яшәүчеләрнең яртысыннан күбрәге катнашканда хокуклы. Торак пунктта әлеге торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия яртысыннан артыгының бер үк вакытта бергә булу мөмкинлеге булмаган очракта, әлеге Устав һәм Шәһәр җирлеге Советы тарафыннан расланган гражданнар җыенын үткәрү тәртибе турындагы нигезләмә нигезендә гражданнар җыены гражданнар җыены гражданнар җыенын үткәрү турында карар кабул ителгән көннән алып бер айдан да артмаган вакытта этаплап уздырыла. Шул ук вакытта элек гражданнар җыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә катнашуның алдагы этапларында катнашмыйлар. Гражданнар җыенының карары гражданнар җыенында катнашучыларның яртысыннан артыгы аның өчен тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

23 статья. Гражданнардан сорау

1. Гражданнарны сораштыру җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары тарафыннан кабул ителгән карарларда халыкның фикерен ачыклау һәм исәпкә алу өчен шәһәр җирлеге территориясендә яисә территориясендә үткәрелә.

Сораштыру нәтиҗәләре тәкъдим итү характерына ия.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия шәһәр җирлеге халкы катнаша ала. Гражданнарның инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча үткәрелгән сораштыруда шәһәр җирлеге яки аның өлешендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы, аларда уналтынчы яшькә җиткән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

3. Гражданнарны сораштыру инициатива буенча үткәрелә:

1) шәһәр җирлеге Советы яисә шәһәр җирлеге башлыгы - җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - шәһәр җирлеге җирләренең максатчан билгеләнешен республика һәм республика әһәмиятендәге объектлар өчен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә гражданнарның фикерен исәпкә алу өчен.

3) уналты яшькә җиткән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган шәһәр җирлегендә яки аның өлешендә яшәүчеләр - әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен.

4. Гражданнар арасында сораштыру билгеләү һәм үткәрү тәртибе шәһәр җирлеге Уставы һәм (яки) шәһәр җирлеге Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

5. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турындагы карар шәһәр җирлеге советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнардан сорашып белешү үткәрү өчен, муниципаль берәмлекнең рәсми сайты "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә веб-адрес буенча кулланылырга мөмкин: http://www.spasskiy.tatarstan.ru. Шәһәр җирлеге Советының гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турындагы карарында түбәндәгеләр билгеләнә:

1) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары;

2) Сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (мәсьәләләрне) формулировкалау;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру кәгазе формасы;

5)сораштыруда катнашучы шәһәр җирлегендә яшәүчеләрнең минималь саны.

6. Шәһәр җирлегендә яшәүчеләр халыктан сораштырулар үткәрүгә 10 көннән дә ким булмаган вакыт эчендә хәбәр итәләр.

7. Гражданнарны сораштыру әзерләүгә һәм үткәрүгә бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) шәһәр җирлеге бюджеты акчалары исәбеннән - шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары яисә шәһәр җирлеге халкы инициативасы буенча сораштыру үткәрү турында;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән - Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру уздырганда.

8. Сораштыру нәтиҗәләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш. Сораштыру нәтиҗәләре белән шәһәр җирлегендә яшәүче һәр кеше таныша ала. Сораштыру нәтиҗәләре шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә исәпкә алынырга тиеш.

24 Статья. Җирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм җирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турындагы карар шәһәр җирлеге Советы тарафыннан үз инициативасы яисә тиешле территориядә яшәүче гражданнар таләбе буенча шәһәр җирлеге Советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча башка материаллар, аларны халык фикер алышуына чыгару турында Карар кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча, массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыга, шәһәр җирлегендә яшәүчеләргә танышу өчен мөмкин булган урыннарда җибәрелә, башка ысуллар белән халыкка игълан ителә.

3. Халык фикер алышуына мәсьәлә чыгару белән бергә шәһәр җирлеге Советы фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне карау эшен оештыруның вакытын һәм тәртибен билгели, әлеге максат өчен махсус комиссия булдыра.

4. Шәһәр җирлеге Советы үзе чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәэмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр шәһәр җирлеге Советына җибәрелә.

6. Муниципаль хокукый акт проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр шәһәр җирлеге Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтиҗәләре турында халыкка хәбәр ителә.

25 Статья. Авыл җирлеге җирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәҗәгате

1. Гражданнар шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм күмәк мөрәҗәгатьләргә хокуклы.

2. Гражданнар мөрәҗәгатьләре «Россия Федерациясендә гражданнар мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында гражданнар мөрәҗәгатьләре турында»2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш.

3. Гражданнар мөрәҗәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен Җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы.

26 Статья. Авыл җирлеге җирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәҗәгате.

1. Гражданнар шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм күмәк мөрәҗәгатьләргә хокуклы.

2. Гражданнар мөрәҗәгатьләре «Россия Федерациясендә гражданнар мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында гражданнар мөрәҗәгатьләре турында»2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш.

3. Гражданнар мөрәҗәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен Җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы.

27 Статья. Шәһәр җирлеге халкы тарафыннан җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыруның һәм аны гамәлгә ашыруда катнашуның башка рәвешләре

1. Әлеге Уставта каралган федераль законнар нигезендә җирле үзидарә халкының турыдан-туры җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы һәм җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда турыдан-туры катнашуы белән беррәттән гражданнар җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формаларда катнашырга хокуклы.

2. Шәһәр җирлегендә яшәүчеләрнең турыдан-туры җирле үзидарәне гамәлгә ашыруы һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Җирле үзидарә органнары һәм шәһәр җирлеге җирле үзидарә вазыйфаи затлары халыкка шәһәр җирлегендә яшәүчеләр тарафыннан турыдан-туры җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында ярдәм итәргә тиеш.

III бүлек. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

28 Статья. Шәһәр җирлеге Советы-шәһәр җирлеге җирле үзидарәсенең вәкиллекле органы

1. Шәһәр җирлеге Советы шәһәр җирлеге җирле үзидарәнең даими эшләүче коллегиаль вәкиллекле органы булып тора.

2. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре «муниципаль берәмлеге Советы – шәһәр җирлеге Советының рәсми атамасы»

3. Шәһәр җирлеге Советының вәкаләтләре вакыты-5 ел.

4. Шәһәр җирлеге Советы шәһәр җирлегендә яшәүчеләргә хисап тотты һәм контрольдә тотылды.

5. Шәһәр җирлеге Советының үз исеме язылган мөһер, бланклар бар.

6. Шәһәр җирлеге Советы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары шәһәр җирлеге бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

29 Статья. Шәһәр җирлеге Советы составы

1. Шәһәр җирлеге советы бер мандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайланучы 10 депутаттан тора.

2. Шәһәр җирлеге Советы аның составына шәһәр җирлеге Советының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән ике депутатны сайлаганда хокуклы була.

30 Статья. Шәһәр җирлеге Советы депутаты статусы

1. Шәһәр җирлеге Советы депутаты вәкаләтләре сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш шәһәр җирлеге Советы эшли башлаганнан бирле туктатыла.

Депутатның вәкаләтләре вакыты шәһәр җирлеге Уставы белән билгеләнә һәм ике елдан да ким булмаска тиеш.

2. Шәһәр җирлеге Советы депутаты, әлеге Уставта билгеләнгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

Шәһәр җирлеге Советы депутатына үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, айга ике эш көне чорында эш урынын (вазыйфасын) саклау гарантияләнә.

3. Шәһәр җирлеге Советы депутаты статусы белән бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

4. Шәһәр җирлеге Советы депутатына Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав, шәһәр җирлеге Советы карарлары нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

5. Шәһәр җирлеге Советы депутаты шәһәр җирлеге Советы тарафыннан расланган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән депутатның түбәндәге йөкләмәләре булырга тиеш:

1) шәхсән яисә аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаска;;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә шәһәр җирлеге Советы абруена зыян китерә алырлык низаглы ситуацияләрдән котылырга;;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы янаганда - шәхси кызыксыну депутатлык вазыйфаларының объектив башкарылуына тәэсир итә яки йогынты ясый ала торган ситуациядә - бу хакта шәһәр җирлеге советына хәбәр итәргә һәм әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яисә җайга салуга юнәлтелгән аның карарын үтәргә.;

4) шәһәр җирлеге Советында билгеләнгән Халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратмаска һәм кулланмаска.;

6) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр) депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә акчалата бүләк алмаска.

6. Шәһәр җирлеге Советы депутаты 2008 елның 25 декабрендәге "Коррупциягә каршы тору турында" 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш. Депутат вәкаләтләре 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы "Коррупциягә каршы тору турында" Федераль законда, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" Федераль законда, "Аерым категория затларның аерым категорияләренә счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны ачуны, чит ил банкларында акча һәм кыйммәтләрне саклауны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла, әгәр «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яисә) алардан файдалану.

7. Керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Президенты карары буенча Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

8. Әлеге статьяның 7 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтиҗәсендә "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактларын ачыклаганда, "Аерым категория затларның аерым категорияләренә счетлар ачарга һәм аларга (кертемнәр) ия булуны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон), Россия Федерациясе территориясеннән читтә

урнашкан чит ил банкларында кулдагы акча һәм кыйммәтләрне сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яки) файдаланырга "Татарстан Республикасы Президенты депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә күрсәтелгән затларга карата тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле җирле үзидарә органына яисә судка карата башка җаваплылык чарасын куллану турында гариза белән мөрәҗәгать итә.";

8.1. Үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дөрес булмаган мәгълүмат биргән депутатка карата, әгәр дә бу мәгълүматларны бозып күрсәтү мөһим булмаса, түбәндәге җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин:

1) кисәтү;

2) депутатны муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, җирле үзидарәнең сайланулы органында, аның вәкаләтләре срогы тәмамланганчы шәһәр җирлеге Советында, Җирле үзидарәнең сайланулы органында вазыйфа биләүдән азат итү, тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле җирле үзидарә органына яисә судка мөрәҗәгать итәргә.";

3) даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашырудан азат итү, аның вәкаләтләре вакыты беткәнчегә кадәр даими нигездә вәкаләтләрен гамәлгә ашыру хокукыннан мәхрүм итү.;

4) шәһәр җирлеге Советында вазыйфаларны биләүне тыю,

җирле үзидарәнең сайлау органында аның вәкаләтләре срогы тәмамланганчы;

5) вәкаләтләр срогы тәмамланганчы даими нигездә вәкаләтләрен үтәүне тыю.

8.2. Депутатка карата 8.1 өлешендә күрсәтелгән җаваплылык чараларын куллану турында Карар кабул итү тәртибе. Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнә.

9. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затларның керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр Спас муниципаль районының "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла һәм (яки) массакүләм мәгълүмат чараларын муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә.

31 Статья. Шәһәр җирлеге Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Шәһәр җирлеге Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие, оешма коллективлары, дәүләт һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Шәһәр җирлеге Советы депутаты сайлаучылар алдында җаваплы һәм аларга хисап тота.

3. Шәһәр җирлеге Советы депутаты сайлаучылар алдында үз эшләре турында елга бер тапкыр хисап тота, аларны даими рәвештә шәһәр җирлеге Советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Шәһәр җирлеге Советы депутаты шәһәр җирлеге халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, аларда булган мәсьәләләрне дөрес һәм үз вакытында хәл итәргә тиеш.

5. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә, аларны үткәрү тормыш белән тәэмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемтә объектларының функцияләвен бозу, җәяүлеләрнең һәм (яки) транспорт чараларының хәрәкәтенә комачаулык тудырмау яки гражданнарның торак урыннарына яки транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керүенә юл куймау шарты белән үткәрелә. Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яисә җирле үзидарә органнарына хәбәр итү таләп ителми. Шул ук вакытта депутат күрсәтелгән органнарга аларны үткәрү датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

6. Җирле үзидарә органнары депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен махсус билгеләнгән урыннарны билгелиләр, шулай ук депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен җирле үзидарә органнары тарафыннан бирелә торган урыннар исемлеген һәм аларны бирү тәртибен билгелиләр.

7. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

8. Депутатның сайлаучылар белән җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган гавами чара формасында сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә үткәрүгә комачаулау Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә.

32 Статья. Яңа сайланган шәһәр җирлеге Советының эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш шәһәр җирлеге Советы беренче утырышка шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән икесе сайланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча җыела. Сайлаулардан соң беренче утырыш шәһәр җирлеге башлыгы тарафыннан чакырыла, ә ул булмаганда - шәһәр җирлеге сайлау комиссиясе тарафыннан.

2. Сайлаулардан соң шәһәр җирлеге Советының беренче утырышын шәһәр җирлегенең яңа башлыгы сайланганчы ача һәм яше буенча иң өлкәне шәһәр җирлеге Советы депутаты алып бара.

33 Статья. Шәһәр җирлеге Советы компетенциясе

1.Шәһәр җирлеге Советы компетенциясендә:

1) шәһәр җирлеге уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр кертү;

2) закон нигезендә шәһәр җирлеге территориясендә гомуми мәҗбүри кагыйдәләр билгеләү;;

3) шәһәр җирлеге бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

4) җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, аларны түләү буенча ташламалар бирү, салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә;

5) муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясен раслау;

6) энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслау;

7) шәһәр җирлегенең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларын, шәһәр җирлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, шәһәр җирлегенең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын раслау, аларга карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган таләпләр;

8) шәһәр җирлеге чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициативаны тәкъдим итү;

9) шәһәр җирлеге Советына депутатлар сайлауны билгеләү һәм шәһәр җирлеге Советына депутатлар сайлау буенча сайлау округлары схемасын раслау;

10) җирле референдум билгеләү;

11) шәһәр җирлеге башлыгын сайлау;

12) шәһәр җирлеге башлыгы урынбасарын сайлау;

13) муниципаль район Советына шәһәр җирлеге Советы депутатлары арасыннан шәһәр җирлеге вәкилен сайлау.;

14) шәһәр җирлеге башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең чик санын билгеләү;

15) шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс үткәрү тәртибен билгеләү, Конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү;

16) шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү, аның отставкасын кабул итү;

17) шәһәр җирлеге сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;

18) шәһәр җирлегенең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, шәһәр җирлеге Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү билгеләү;

19) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;

20) шәһәр җирлегенең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, шул исәптән аны федераль законнар нигезендә хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын билгеләү; читләштереп калуы шәһәр җирлеге Советы тарафыннан килештереп яисә расланганнан соң гамәлгә ашырыла торган муниципаль мөлкәт төрләре исемлеген билгеләү;;

21) муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул итү тәртибен, шулай ук федераль законнарда каралган очраклардан тыш, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәт күрсәтүләренә тарифларны билгеләү тәртибен билгеләү.;

22) шәһәр җирлегенең муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

23) шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

24) шәһәр җирлегенең Ревизия комиссиясен формалаштыру;

25) шәһәр җирлеге башлыгын отставкага җибәрү турында Карар кабул итү;

26) җирле үзидарә органнары һәм шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен башкаруын контрольдә тоту;

27) шәһәр җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау;

28) шәһәр җирлеген территориаль планлаштыру документларын, шәһәр җирлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативларын, шәһәр җирлеге территориясеннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документларын раслау;

29) шәһәр җирлеге территориясендә урамнарга һәм торак пунктларның башка өлешләренә исем бирү һәм аларның исемен үзгәртү мәсьәләләрен хәл итү;

30) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның җирле резервларын булдыру һәм алардан файдалану тәртибен билгеләү;

31) муниципаль махсуслаштырылган торак фондыннан торак урыннары бирү тәртибен билгеләү;

32) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарына шәһәр җирлеге бюджетыннан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

33) автоном коммерцияле булмаган оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерцияле булмаган оешмалар төзү турында карарлар кабул итү;

34) үз массакүләм мәгълүмат чараларын гамәлгә кую;

35) шәһәр җирлеге Уставын һәм шәһәр җирлеге Советы карарларын аңлату;

36) үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча шәһәр җирлеге Советы Регламентын һәм башка карарлар кабул итү;

37) шәһәр җирлеге Советы Аппараты турында нигезләмәне раслау;

38) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән җирлекләрнең вәкиллекле органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге устав белән шәһәр җирлеге Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

2. Шәһәр җирлеге Советы шәһәр җирлеге башлыгының эшчәнлеге, шәһәр җирлеге башкарма комитеты һәм шәһәр җирлеге башлыгына караган башка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге, шул исәптән шәһәр җирлеге Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык отчетларын тыңлый.

34 Статья. Шәһәр җирлеге Советының эш тәртибе

1. Шәһәр җирлеге Советының эш тәртибе әлеге Устав һәм шәһәр җирлеге Советының регламенты белән билгеләнә.

2. Шәһәр җирлеге Советының төп эш формасы булып аның утырышлары тора, аларда шәһәр җирлеге Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

3. Шәһәр җирлеге Советы утырышлары сайланган депутатлар санынннан кимендә 50 проценты катнашса, хокуклы.

4. Шәһәр җирлеге Советының чираттагы утырышлары кирәк булган саен, ләкин кимендә өч айга бер тапкыр үткәрелә. Чираттан тыш утырышлар шәһәр җирлеге башлыгы яисә депутатлар төркеме инициативасы белән шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән бер өлеше чакырыла.

5. Совет утырышлары шәһәр җирлеге башлыгы тарафыннан чакырыла. Шәһәр җирлеге Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырыш - аны үткәрүгә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәләр.

6. Шәһәр җирлеге Советы утырышлары ачык һәм ачык үткәрелә.

Советның ачык утырышларында шәһәр җирлегендә яшәүче һәр кеше катнаша ала.

Регламентта каралган очракларда шәһәр җирлеге Советы ябык утырыш үткәрү турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда бары тик шәһәр җирлеге Советы чакырган затлар, шулай ук утырышта закон нигезендә катнашырга хокуклы затлар гына катнаша ала.

7. Шәһәр җирлеге Советының һәр утырышында утырыш беркетмәсе алып барыла. Утырыш беркетмәсенә утырышны үткәрү датасы, урыны һәм вакыты турында белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчерелә һәм тавыш бирү нәтиҗәләре күрсәтелгән барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Шәһәр Советы утырышы беркетмәсенә кул куйганнан соң, шәһәр җирлеге башлыгы аның белән шәһәр җирлегендә яшәүче һәр кеше таныша ала.

8. Шәһәр җирлеге Советы утырышында һәр депутат бер тавышка ия. Шәһәр җирлеге Советы депутаты үзенең тавыш бирү хокукын шәхсән үзе гамәлгә ашыра. Шәһәр җирлеге Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары әлеге Устав, шәһәр җирлеге Советы Регламенты белән билгеләнә.

35 Статья. Шәһәр җирлеге Советы эшчәнлеген оештыру

1. Шәһәр җирлеге Советы эшчәнлеген оештыруны шәһәр җирлеге башлыгы башкара.

2. Шәһәр җирлеге Советы Регламенты нигезендә шәһәр җирлеге Советы компетенциясенә кергән мәсьәләләрне алдан карау һәм әзерләү өчен, депутатлар арасыннан, шәһәр җирлеге башлыгы һәм аның урынбасарыннан тыш, даими яки вакытлы комиссияләр (яисә) әлеге мәсьәләләрне әзерләү өчен җаваплы депутатлар шәһәр җирлеге советы эшчәнлегенең төп юнәлешләре буенча билгеләнә ала. Депутат ике даими комиссиядә дә эшләргә хокуклы.

3. Муниципаль программаларны, шәһәр җирлеге Советы карарлары проектларын әзерләү, шәһәр җирлеге карамагына кертелгән иң мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышу өчен, шәһәр җирлеге Советы каршында аны хәл итү буенча депутатлар, шәһәр җирлеге башкарма комитеты, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм шәһәр җирлеге халкы составында эшче, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелергә мөмкин.

4. Шәһәр җирлеге Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәэмин итүне шәһәр җирлеге Советы аппараты башкара.

Статья 36. Шәһәр җирлеге Советы тарафыннан контроль функцияләр башкару.

1. Шәһәр җирлеге Советы шәһәр җирлеге территориясендә әлеге Уставның шәһәр җирлеге Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив-хокукый актларның үтәлешен, шәһәр җирлеге бюджетының үтәлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларын куллануны, шәһәр җирлеген үстерү программаларын куллануны, шәһәр җирлеге башкарма комитеты һәм аның җитәкчесе эшчәнлеген контрольдә тота.

2. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, шәһәр җирлеге советы, шәһәр җирлеге башлыгы депутатлары арасыннан күрсәтелгән фактларны тикшерү өчен вакытлы контроль комиссияләре төзелергә мөмкин.

3. Шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы инициативасы буенча законнар нигезендә шәһәр җирлеге бюджеты акчаларыннан максатчан файдалануга, муниципаль мөлкәттән файдалануның нәтиҗәлелегенә тикшерү

(ревизия) уздырылырга мөмкин. Күрсәтелгән контроль һәм эксперт-аналитик чараларны үткәрү тәртибе шәһәр җирлегенең ревизия комиссиясе турында нигезләмә белән билгеләнә.

4. Шәһәр җирлегенең башкарма комитеты, аның җитәкчесе, предприятиеләре, учреждениеләре, оешмалары, вазыйфаи затлары, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, әгәр законда башкасы билгеләнмәгән булса, шәһәр җирлеге Советы, аның контроль комиссияләре депутаты, шәһәр җирлеге Советы депутаты мөрәҗәгате буенча шәһәр җирлеге Советы карамагына карый торган мәсьәләләр буенча соралган мәгълүмат бирергә, ә кануннарны, муниципаль хокукый актларны бозган очракта, хокук бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Шәһәр җирлеге Советы шәһәр җирлеге башлыгының, шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесенең аларның эшчәнлеге нәтиҗәләре, шәһәр җирлеге башкарма комитеты һәм җирле үзидарәнең башка ведомство органнары эшчәнлеге турында, шул исәптән шәһәр җирлеге советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турындагы еллык хисапларын тыңлый.

6. Шәһәр җирлеге Советы, контроль функцияләрен гамәлгә ашырганда, шәһәр җирлеге башкарма комитетының финанс-хуҗалык һәм башкарма-күрсәтмә эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

37 статья. Шәһәр җирлеге вәкилен муниципаль район советына сайлау.

1. Шәһәр җирлеге вәкиле шәһәр җирлеге Советы депутатлары арасыннан Спас муниципаль районы Советына яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.

2. Шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан артыгын хуплап тавыш биргән кандидат сайланган дип санала.

38 статья. Шәһәр җирлеге советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр җирлеге Советы вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

1) шәһәр җирлеге советы үз-үзен таркату турында карар кабул итте;

2) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 73 статьясында каралган нигезләрдә һәм тәртиптә шәһәр җирлеге советын тарату;

3) шәһәр җирлеге Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кергәндә, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләрен туктатуына бәйле рәвештә;

4) шәһәр җирлеген үзгәртеп кору, шулай ук шәһәр җирлеген юкка чыгарган очракта;

5) шәһәр җирлегенең шәһәр округы белән берләшүенә бәйле рәвештә муниципаль берәмлек статусын югалтуы;

6) шәһәр җирлеге яисә шәһәр җирлеге белән шәһәр округы чикләренең үзгәрүе нәтиҗәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25% тан арттыру;;

7) гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу.

2. Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату аның депутатларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, вакытыннан алда сайлаулар федераль законда билгеләнгән срокларда үткәрелә.

39 Статья. Җирлек советының үз-үзен таркату турында Карар кабул итү тәртибе.

1. Шәһәр җирлеге Советының үз-үзен таркату турындагы карар шәһәр җирлеге башлыгы яисә депутатлар төркеме инициативасы белән шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә яртысыннан да ким булмаган санда кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында Карар кабул итү инициативасы күрсәтелергә тиеш түгел:

1) шәһәр җирлеге Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;

2) шәһәр җирлеге бюджетын кабул итү һәм аның үтәлеше турында хисап раслау чорында;

3) шәһәр җирлеге башлыгын чакыртып алу турында тавыш бирү уздыру чорында йә аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Шәһәр җирлеге Советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзен таркату сәбәпләрен нигезли торган башка материаллар кушылырга мөмкин.

4. Депутатлар арасыннан үз-үзен таркату мәсьәләсен алдан карау өчен шәһәр җирлеге Советы карары белән комиссия төзелә. Шәһәр җирлеге Советы яисә шәһәр җирлеге башлыгы карары белән шәһәр җирлеге Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә халык алдында тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Шәһәр җирлеге Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карау дәвамлылыгы шәһәр җирлеге Советы депутатлары һәм шәһәр җирлеге халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм нигезләмәләре буенча һәрьяклы һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Үз-үзеңне таркату турында карар үз-үзеңне таркату турындагы инициативаны тәкъдим иткән көннән ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Шәһәр җирлеге Советының үз-үзен таркату турындагы карары яшерен тавыш бирү юлы белән шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән санынннан өчтән ике тавыш белән кабул ителә.

7. Шәһәр җирлеге Советы үз-үзен таркату турындагы тәкъдим кире каккан очракта, үз-үзен таркату турында кабат инициатива үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә буенча тавыш биргән көннән бер елдан да соңга калмыйча күрсәтелергә мөмкин.

40 Статья. Шәһәр җирлеге Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр җирлеге Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән эшчән дип тану;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил гражданы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы чит дәүләт органнарына сайланырга, аларга чит дәүләт гражданлыгы алырга йә яшәүгә рөхсәт яисә Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булып тормаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документ яисә башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

9) шәһәр җирлеге советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә юллама;

11) федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-8, 10 һәм 12 пунктларында күрсәтелгән очракларда шәһәр җирлеге советы депутатының вәкаләтләрен туктату турындагы карар, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча, ә бу нигез шәһәр җирлеге Советы сессияләре арасында барлыкка килсә - мондый нигез барлыкка килгән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча, шәһәр җирлеге советы тарафыннан кабул ителә.

Татарстан Республикасы Президентының шәһәр җирлеге Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләрнең вакытыннан алда туктатылуына нигез барлыкка килгән көн-әлеге гариза шәһәр җирлеге Советына кергән көн.

3. Шәһәр җирлеге Советы депутаты вәкаләтләре әлеге статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында каралган очракта, шәһәр җирлеге Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

4. Шәһәр җирлеге Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатның өстәмә сайлаулар федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә.

IV бүлек. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ БАШЛЫГЫ

41 Статья. Шәһәр җирлеге башлыгы-шәһәр җирлегенең югары вазыйфаи заты

1. Шәһәр җирлеге башлыгы шәһәр җирлегенең иң югары вазыйфаи заты булып тора.

2. Җирлек башлыгы шәһәр җирлеге Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе булып тора.

3. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге башлыгы.

4. Авыл җирлеге башлыгы вазыйфасы буенча Спас муниципаль районы Советы депутаты булып тора.

42 Статья. Шәһәр җирлеге башлыгын сайлау тәртибе

1. Шәһәр җирлеге башлыгы яңа сайланган шәһәр җирлеге Советының беренче сессиясендә шәһәр җирлеге Советы депутатлары арасыннан ачык тавыш бирү юлы белән, әгәр шәһәр җирлеге Советы тавыш бирүнең башка тәртибен билгеләмәсә, шәһәр җирлеге Советы вәкаләтләре вакытына сайлана.

Шәһәр җирлеге башлыгын сайлау шәһәр җирлеге Советы депутатлары тарафыннан тәкъдим ителә торган кандидатлар арасыннан, шул исәптән шәһәр җирлеге халкы, иҗтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Шәһәр җирлеге Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, шәһәр җирлеге башлыгы итеп сайланган дип санала.

3.Шәһәр җирлеге башлыгы сайланганнан соң түбәндәге антны китерә:

"Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы "Болгар шәһәре" муниципаль берәмлеге башлыгының миңа йөкләнгән югары бурычларын үтәгәндә, Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының "Болгар шәһәре" муниципаль берәмлеге Уставын үтәргә, Болгар шәһәрендә яшәүчеләрнең иминлеген тәэмин итү, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчен һәм белемнәрен куярга ант итәм".

43 статья. Шәһәр җирлеге башлыгы статусы

1. Шәһәр җирлеге башлыгы даими нигездә эшли.

2. Шәһәр җирлеге башлыгы даими нигездә биләгән вазыйфасына сайланган очракта, ул шәһәр җирлеге башлыгы вәкаләтләрен бушатылмаган нигездә башкара.

3. Шәһәр җирлеге башлыгы үз эшчәнлегендә шәһәр җирлеге халкына һәм шәһәр җирлеге советына федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә хисап тотылды һәм хисап тотылды.

4. Шәһәр җирлеге башлыгы елга бер тапкырдан да ким булмаган эшчәнлек нәтиҗәләре, шул исәптән шәһәр җирлеге Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү турында шәһәр җирлеге Советы алдында хисап тота.

5. Муниципаль берәмлек башлыгы "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) файдалануны тыю турында" Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәргә тиеш.

44 статья. Шәһәр җирлеге башлыгы вәкаләтләре

Шәһәр җирлеге башлыгы:

1) башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә шәһәр җирлеге исеменнән эш итә, ышанычнамәсез шәһәр җирлеге исеменнән эш итә;

2) шәһәр җирлеге Советы эшен оештыра, шәһәр җирлеге Советы сессияләрен чакыра һәм аларга рәислек итә, шәһәр Советының чираттан тыш сессиясен чакыруны таләп итәргә хокуклы;

3) әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә шәһәр җирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән норматив хокукый актларга кул куя һәм халыкка җиткерә;;

4) үз вәкаләтләре чикләрендә хокукый актлар чыгара;

5) шәһәр җирлеге Советы эшендә хәбәрдарлыкны һәм җәмәгатьчелек фикерен исәпкә алуны тәэмин итү буенча чаралар күрә;

6) гражданнарны кабул итүне, аларның мөрәҗәгатьләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карауны оештыра;

7) шәһәр җирлеге Советы сессияләре беркетмәләренә кул куя;

8) шәһәр җирлеге Советы аппараты эшенә җитәкчелек итә;;

9) шәһәр җирлеге Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;

10) шәһәр җирлеге советын карап тоту һәм аларның эшчәнлеген тәэмин итү өчен шәһәр җирлеге бюджетында каралган чыгымнар буенча акча бүлүче булып тора;

11) законнар һәм әлеге Устав нигезендә гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча шәһәр җирлеге Советының хокукый актын кабул итүне оештыра;

12) шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән шәһәр җирлеге территориясендә эш итүче кирәкле үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә;

13) шәһәр җирлеге исеменнән дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары белән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән хезмәттәшлек итү һәм гамәлләрне координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи;;

14) җирле үзидарә органнары тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

15) шәһәр җирлеге советына үз эшчәнлеге турында хисап бирә;

16) дәүләт һәм башка органнарда шәһәр җирлеге мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә;

17) шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт төзи;

18) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән шәһәр җирлеге башлыгы карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук әлеге Устав, шәһәр җирлеге Советы карарлары белән шәһәр җирлеге башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

45 Статья. Шәһәр җирлеге башлыгы урынбасары

1. Шәһәр җирлеге башлыгы тәкъдиме белән шәһәр җирлеге Советы тарафыннан депутатлар арасыннан шәһәр җирлеге башлыгы урынбасары сайлана.

2. Шәһәр җирлеге башлыгы урынбасары, әгәр шәһәр җирлеге Советы тавыш бирүнең башка тәртибен билгеләмәсә, яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.

3. Шәһәр җирлеге Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, шәһәр җирлеге башлыгының сайланган урынбасары булып санала.

4. Шәһәр җирлеге башлыгы урынбасары шәһәр җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән вазыйфаларны бүлү буенча функцияләрне башкара, шәһәр җирлеге Башлыгы йөкләмәләрен үти, ә вакытлыча булмаганда (авыруга яки ялга китүгә бәйле рәвештә) яки үз бурычларын үти алмаган яисә

вәкаләтләрен вакытыннан алда туктаткан очракта, шәһәр җирлеге Башлыгы вазыйфаларын башкара.

5. Шәһәр җирлеге башлыгы урынбасары, әлеге Уставның 43 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән очрактан тыш, үз вәкаләтләрен бушатылмаган нигездә башкара.

6. Шәһәр җирлеге башлыгы урынбасары вәкаләтләре әлеге Уставның 39 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

7. Шәһәр җирлеге башлыгы урынбасары шәһәр җирлеге башлыгы инициативасы буенча яисә шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән бер өлеше таләбе буенча кабул ителә торган шәһәр җирлеге Советы карары буенча да вазыйфадан теләсә кайсы вакытта чакыртып алынырга мөмкин. Шәһәр җирлеге Башлыгы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән санынннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

8. Шәһәр җирлеге башлыгы урынбасары 2008 елның 25 декабрендәге "Коррупциягә каршы тору турында" 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш. Шәһәр җирлеге башлыгы урынбасарының вәкаләтләре 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы "Коррупциягә каршы тору турында" Федераль законда, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" Федераль законда, "аерым категория затларның аерым категорияләренә счетлар (кертемнәр) ачарга һәм аларны ачарга, чит ил банкларында акча һәм кыйммәтләрне саклауны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалану.

46 Статья. Шәһәр җирлеге башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр җирлеге башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага җибәрү»;

4) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан читләшү»;

5) суд тарафыннан эшкә яраксыз яисә чикләнгән эшчән дип тану;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;

7) судның гаепләү карарының үз көченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил гражданлыгын туктату – аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга йә аларга Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы яисә башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

10) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

11) шәһәр җирлеге башлыгы вәкаләтләрен сәламәтлек торышы буенча суд тәртибендә билгеләнгән ныклы сәләтсез гамәлгә ашырырга;

12) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр җирлеген үзгәртеп кору, шулай ук шәһәр җирлеген юкка чыгарган очракта;

13) шәһәр җирлеге белән шәһәр округы берләшүгә бәйле рәвештә муниципаль берәмлек статусын югалту;

14) шәһәр җирлеге яисә шәһәр җирлеге белән шәһәр округы чикләренең үзгәрүе нәтиҗәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25% тан арттыру;;

15) Турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу.;

16) "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәүне.

2. Шәһәр җирлеге башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-11 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча, шәһәр җирлегенең яңа башлыгын сайлау шәһәр җирлеге Советының якындагы утырышында гамәлгә ашырыла.

3. Вәкаләтләре шәһәр җирлеге башлыгы вазыйфасыннан читләштерү турында Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) хокукый акты нигезендә вакытыннан алда туктатылган яисә шәһәр җирлеге башлыгын отставкага җибәрү турында шәһәр җирлеге Советы карары нигезендә туктатылган шәһәр җирлеге башлыгы әлеге хокукый актка шикаять бирә яисә суд тәртибендә

карарга шикаять бирә икән, шәһәр җирлеге Советы шәһәр җирлеге башлыгын сайлау турында Карар кабул итәргә хокуклы түгел. , шәһәр җирлеге Советы тарафыннан үз составыннан сайлана торган суд карары законлы көченә кергәнче.

4. Шәһәр җирлеге башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, шәһәр җирлеге Советы тарафыннан үз составыннан сайлана торган шәһәр җирлеге башлыгын сайлау вәкаләтләре туктатылганнан соң алты айдан да соңга калмыйча гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта әгәр шәһәр җирлеге Советының вәкаләтләре вакыты чыкканчы алты айдан да кимрәк вакыт калса, шәһәр җирлеге башлыгын шәһәр җирлеге Советы составыннан сайлау яңа сайланган шәһәр җирлеге Советының беренче утырышында башкарыла.

5. Муниципаль берәмлек башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган йә аңа карата суд карары буенча сак астына алу яисә вазыйфасыннан вакытлыча читләштерү рәвешендә процессуаль мәҗбүр итү чаралары кулланылган очракта, аның вәкаләтләрен вакытлыча җирле үзидарәнең вазыйфаи заты яисә муниципаль берәмлек уставы нигезендә билгеләнә торган муниципаль берәмлек вәкиллекле органы депутаты башкара.

V бүлек. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты

47 Статья. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты-шәһәр җирлеге җирле үзидарә башкарма комитеты

1. Шәһәр җирлегенең башкарма комитеты шәһәр җирлеге җирле үзидарәсенең башкарма-күрсәтмә органы булып тора.

2. Шәһәр җирлеге Башкарма комитетының рәсми атамасы - «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Болгар шәһәр Башкарма комитеты»

3. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты шәһәр җирлеге Советына хисап тотты һәм контрольгә алынды.

4. Шәһәр Башкарма комитеты үз исеме белән шәһәр җирлеге гербы сурәтләнгән бланклар, бланклар.

5. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары шәһәр җирлеге бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

48 Статья. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты структурасы

1. Башкарма комитет структурасы Башкарма комитет җитәкчесе тәкъдиме буенча шәһәр җирлеге Советы тарафыннан раслана.

2. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты структурасына түбәндәгеләр керә: Башкарма комитет җитәкчесе, аның урынбасары, башка вазыйфаи затлар һәм Башкарма комитетның тармак (функциональ) органнары.

49 Статья. Башкарма комитет вәкаләтләре

1. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә

- шәһәр җирлеге бюджеты проектын, шәһәр җирлегенең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнары һәм программалары проектларын төзи;

- шәһәр җирлеге бюджетының үтәлешен тәэмин итә, шәһәр җирлегенең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнарын һәм программаларын үтәүне оештыра;

- шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап, шәһәр җирлеген комплекслы социаль-икътисадый үстерү программаларының һәм планнарының үтәлеше турында хисап әзерли;

-шәһәр җирлегенең икътисады һәм социаль өлкәсе торышын характерлый торган статистик күрсәткечләр җыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшыруны оештыра;

2) шәһәр җирлеге территориясендә муниципаль милеккә идарә итү, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- шәһәр җирлегенең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, алардан файдалану, кушу һәм арендалау мәсьәләләрен хәл итә;

- муниципаль милек белән идарә итү, шәһәр җирлеге территориясендәге предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- шәһәр җирлегенең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, алар белән эш итү һәм арендалау мәсьәләләрен хәл итә;

- шәһәр җирлеге Советы карары белән билгеләнә торган нигезләмәләрне әзерли һәм шәһәр җирлеге Советы килешүенә (раславына) муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән шәһәр җирлегенең икътисадый һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында килешүләр төзи; шәһәр җирлеге территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр булдыруга ярдәм итә.;

- шәһәр җирлеге Советы билгеләгән тәртиптә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, аларның максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәэмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның җитәкчеләрен биләп торган вазыйфадан азат итә;

- муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс ягыннан тәэмин итүне һәм муниципаль йөкләмәне бюджет һәм автоном муниципаль

учреждениеләр тарафыннан финанс белән тәэмин итүне гамәлгә ашыра, шулай ук муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны гамәлгә ашыра;

- кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

- әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә тарифларны һәм муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган эшләргә тарифларны билгели;

- социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга «Коммерциягә карамаган оешмалар турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ярдәм күрсәтә;

- шәһәр җирлегенең административ участогында эшләү өчен бинаны полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә бирә;

- 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфа буенча бурычларны үтәү чорында торак урыны бирү.

3) территориаль планлаштыру, җирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- шәһәр җирлеге Советына раслауга шәһәр җирлегенең генераль планы проектын һәм Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр җирлегенең башка шәһәр төзелеше документлары проектларын әзерли һәм кертә, аларның үтәлешен тәэмин итә;

- җирлек чикләрендә урнашкан җир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планын төзүгә рөхсәт (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш), муниципаль төзелешне гамәлгә ашырганда объектлар файдалануга кертүгә, шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирә;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда мондый карау барышында ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында биналарны, корылмаларны карауны һәм тәкъдимнәр бирүне оештыра;

- муниципаль милектәге җирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны планлаштыра һәм оештыра;

- шәһәр җирлеге территориясендә кануннарда билгеләнгән тәртиптә җир кишәрлекләре бирә һәм ала;

- шәһәр җирлеге чикләрендә муниципаль җир контролен гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, тиешле органнарга әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның эш-гамәлләре турында хәбәр итә;

- шәһәр җирлеге территориясендә дәвалау - савыктыру урыннарын һәм җирле әһәмияттәге курортларны булдыруны, үстерүне һәм саклауны тәэмин итүне, шулай ук җирле әһәмияттәге махсус саклана торган табигый

территориялəрдəн файдалану һəм аларны саклау өлкəсендə муниципаль контрольне гамəлгə ашыруны гамəлгə ашыра;

- Россия Федерациясенең су законнары белəн билгелəнгəн чиклəрдə, су объектлары милекчесенең вəкалəтлəрен гамəлгə ашыра, халыкка аларны куллану чиклəүлəре турында хəбəр итə;

- муниципаль урман контролен гамəлгə ашыра.

4) Төзелеш, транспорт һəм элемтə өлкəсендə:

- муниципаль торак фондын төзүне һəм карап тотуны оештыра, аның исəбен алып бара, шəһəр җирлеге территориясендə торак төзелеше өчен шартлар тудыруны тəэмин итə;

- муниципаль торак фондыннан файдалану һəм сакланышы, əлеге фондның торак биналарының санитар һəм техник кагыйдəлəр һəм нормаларга, законнарның башка талəплəренə туры килүенə муниципаль контрольне гамəлгə ашыра;

- шəһəр җирлегенең торак пунктлары чиклəрендə җирле əһəмияттəге автомобиль юлларына карата юл эшчəнлеген, аларда юл хəрəкəте иминлеген тəэмин итүне, парковкалар (парковка урыннары) булдыруны һəм эшлəвен тəэмин итүне гамəлгə ашыра; шəһəр җирлегенең торак пунктлары чиклəрендə җирле əһəмияттəге автомобиль юлларының сакланышын, юл хəрəкəтен оештыру муниципаль контрольне гамəлгə ашыра;

- Россия Федерациясе законнары нигезендə автомобиль юлларыннан файдалану һəм юл эшчəнлеген гамəлгə ашыру өлкəсендə башка вəкалəтлəрне гамəлгə ашыра;

- шəһəр җирлеге территориясендə эш итүче җəмəгать транспортының маршрутларын, хəрəкəт графигын, тукталыш урыннарын раслый яки килештерə;

- җəмəгать транспорты тукталышлары өчен бүлеп бирелгəн урыннарны төзеклəндерүне тəэмин итə;

- халыкны элемтə хезмəтлəре белəн тəэмин итү өчен шартлар тудыруны тəэмин итə;

5) авыл хуҗалыгын һəм эшкуарлыкны үстерү өлкəсендə:

- авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерү һəм авыл хуҗалыгы продукциясе, чимал һəм азык-төлек базарын киңəйтү өчен шартлар тудыра;

- кече һəм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

6) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сəүдə һəм башка хезмəт күрсəтү өлкəсендə:

- коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, шəһəр җирлегенең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшли һəм тормышка ашыра, аларга карата талəплəр Россия Федерациясе Хөкүмəте тарафыннан билгелəнə;

- билгелəнгəн тəртиптə социаль наем шартнамəлəре буенча бирелə торган торак урыннарына мохтаҗлар буларак гражданнарны исəпкə алуны алып бара;

- торак биналарны торак булмаган биналарга һəм торак булмаган биналарга күчерү турында билгелəнгəн тəртиптə карар кабул итə, күпфатирлы

йортта биналарны үзгәртеп коруны һәм яңадан планлаштыруны килештерә, билгеләнгән тәртиптә муниципаль һәм шәхси торак фондының торак урыннарын, күпфатирлы йортларның, Россия Федерациясе яки Татарстан Республикасы милкендә булган барлык торак биналары авария хәлендә һәм сүтелергә яки реконструкцияләнергә тиешле күпфатирлы йортлардан тыш, яшәү өчен яраксыз дип таный;

- шәһәр җирлегендә яшәүче һәм торак урыннарына мохтаҗ аз керемле гражданнарны торак законнары нигезендә торак урыннары белән тәэмин итә;

- шәһәр җирлеге чикләрендә Халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итүне, су бүлүне, халыкны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тәэмин итүне оештыра;

- халыкны җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра; базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне, шәһәр җирлеге китапханәләренең китапханә фондларының сакланышын тәэмин итүне һәм туплауны оештыра;

- халыкның ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- шәһәр җирлеге территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тудыра, шәһәр җирлегенең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- шәһәр җирлегендә яшәүчеләрнең массакүләм ял итү өчен шартлар тудыра һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыра, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итә;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәэмин итә;

- энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны гамәлгә ашыра, муниципаль берәмлек чикләрендә муниципаль торак фонды тәшкил итә торган күпфатирлы йортларга энергетика тикшерүен уздыруны оештыра, энергияне сак тоту турындагы һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткәрә;

- «Җылылык белән тәэмин итү турында» Федераль законда каралган җылылык белән тәэмин итүне оештыру вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- «Су белән тәэмин итү һәм су бүлеп бирү турында» Федераль законда каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- 2014 елның 28 июнендәге «Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында»гы N 172-ФЗ Федераль законда каралган стратегик планлаштыру өлкәсендә вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

7) төзекләндерү өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аерым туплау) һәм транспортта ташу эшчәнлеген оештыруда катнашу;

- шәһәр җирлеген төзекләндерү кагыйдәләренең үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру, күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә шәһәр җирлеге территориясен төзекләндерүне оештыру, шулай ук шәһәр урманнарыннан,

шәһәр җирлегенең торак пунктлары чикләрендә урнашкан махсус сакланылучы табигать территорияләреннән файдалануны, аларны саклауны, торгызуны оештыру;

- урамнарны яктыртуны һәм йортларның исемнәре һәм номерлары булган күрсәткечләр урнаштыруны оештыра.

8) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү, халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә

- шәһәр җирлеге территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары актларының үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- дәүләт хакимияте органнарының һәм дәүләт вазыйфаи затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның җирле үзидарә хокукларын боза торган актларына билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яисә арбитраж судта шикаять бирә;

- шәһәр җирлеге чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм алардан килгән зыяннарны бетерүдә катнаша;

- шәһәр җирлегенең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткәрүне тәэмин итә;

- территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм шәһәр җирлеге территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның җирле резервларын булдыруны тәэмин итә;

- үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы яисә килеп чыгу куркынычы турында халыкка вакытында хәбәр итүне һәм халыкка мәгълүмат бирүне тәэмин итә;

- шәһәр җирлеге территориясендә авария-коткару хезмәтләре һәм (яки) авария-коткару формированиеләре эшчәнлеген булдыра, тәэмин итә;

- су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны тормышка ашыруны тәэмин итә;

- муниципаль сайлауларны, җирле референдумны, шәһәр җирлеге депутатын чакыртып алу, шәһәр җирлеге чикләрен үзгәртү, шәһәр җирлеген үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне әзерләү һәм үткәрүне оештыру ягыннан һәм матди-техник яктан тәэмин итә;

- җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларының, җирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларының, шәһәр җирлеге Советы депутатларының, муниципаль хезмәткәрләрнең һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренең һөнәри белемнәрен һәм өстәмә һөнәри белем алуын оештыра, муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыра, муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыра;

- җыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыруга, спорт, тамаша һәм башка массакүләм иҗтимагый чаралар үткәрүгә бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

- шәһәр җирлеге территориясендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук терроризм һәм экстремизм күренешләре нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) юк итүдә катнаша;

- милләтара һәм конфессиональара татулыкны ныгытуга, шәһәр җирлеге территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлтелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

- халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыра;

- шәһәр җирлеге чикләрендә коррупциягә каршы тору чараларын гамәлгә ашыра;

9) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

- шәһәр җирлеге милкендә булган мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклауны, куллануны һәм популярлаштыруны, шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклауны тәэмин итә;

- җирле традицион халык сәнгате иҗатын үстерү өчен шартлар тудыра, шәһәр җирлегендә халык сәнгате кәсепләрен саклап калу, торгызу һәм үстерү өчен шартлар тудыра;

- шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан муниципаль музейларны карап тотуны тәэмин итә;

- балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыра һәм тормышка ашыра.

10) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә;

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларын исәпкә алып бара һәм тиешле файдалануны тәэмин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары карамагындагы матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан шәһәр җирлеге Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен өстәмә файдалануны тәэмин итә;

11) башка вәкаләтләр:

- шәһәр җирлеге ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны, ачык аукцион уздыруны «Федераль милектәге су объектларында төзелгән ясалма җир кишәрлекләре турында һәм

Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2011елның 19 июлендәге 246-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ясалма җир кишәрлеге төзү турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакындагы шартнамә төзү хокукын тәэмин итә;

- шәһәр җирлеге башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башкача тәэмин итә;

- шәһәр җирлегенең архив фондларын формалаштыруны тәэмин итә;

- әлеге Уставның 5 статьясындагы 1 өлешенең 8 - 10, 17 һәм 20 пунктларында каралган шәһәр җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында ирекле нигездә шәһәр җирлеге өчен социаль әһәмиятле эшләрне (шул исәптән дежурстволарны) башкаруга гражданнарны җәлеп итү турында карар кабул итә һәм аларны үткәрүне оештыра;

- муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару, җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары буенча фикер алышу, муниципаль берәмлек халкына муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм мәдәни үсеше турында рәсми мәгълүматны җиткерү, аның иҗтимагый инфраструктурасын һәм башка рәсми мәгълүматны үстерү турында массакүләм мәгълүмат чарасы гамәлгә куя;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элемтәләрне гамәлгә ашыра;

- шәһәр җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне, законнарда, әлеге Устав тарафыннан кертелгән вәкаләтләрдән тыш, шәһәр җирлеге Советы карарлары белән шәһәр җирлеге Советы яисә шәһәр җирлегенең башка җирле үзидарә органнары компетенциясенә кертә.

2. Башкарма комитет шәһәр җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

1) шәһәр җирлеге музейларын төзи;

2) шәһәр җирлегендә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кыла;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнаша;

4) шәһәр җирлеге территориясендә җирле милли-мәдәни мохтариятләрнең хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм шәһәр җирлеге территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;

6) шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

7) муниципаль Янгын сагы булдыра;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтә;

-10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында " 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтә»;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарга муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

12) җирлек территориясендә яшәүче хуҗаларсыз гына хайваннар белән эш итү эшчәнлеген башкара;

13) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында " Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра»;

14) инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсеше өчен шартлар тудыра;

15) "Кулланучылар хокукларын яклау турында" 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыра.

16) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорында торак урыны бирү.

3. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру өчен вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендә шәһәр җирлеге башкарма комитеты вәкаләтләренә керә:

1) Тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру. Муниципаль контроль төрләре һәм аларны гамәлгә ашыруга вәкаләтле җирле үзидарә органнары исемлеге шәһәр җирлеге Советы билгеләгән тәртиптә алып барыла;

2) җирле үзидарә органнарына гамәлгә ашыру вәкаләтләре бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан раслана торган типлаштырылган административ регламентлар, региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү, аны гамәлгә ашыру вәкаләтләре җирле үзидарә органнарына бирелгән. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасының норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольнең нәтиҗәлелеге мониторингын оештыру һәм уздыру, аны уздыру күрсәткечләре һәм методикасы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана торган күрсәткечләр һәм методикасы;

5) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Муниципаль контроль-туры гамәлгә ашыру функцияләре шәһәр җирлеге башкарма комитетлары органнарына мондый органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юридик затларны, индивидуаль эшкуарларны тикшерүне оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә "Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында" 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

50 Статья. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе

1. Шәһәр җирлеге башкарма комитетын Башкарма комитет җитәкчесе җитәкли.

2. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе әлеге вазыйфага контракт буенча билгеләнә торган, әлеге вазыйфаны биләп торуга конкурс нәтиҗәләре буенча әлеге Уставта билгеләнгән вәкаләтләр вакытына төзелә торган шәһәр җирлеге җирле үзидарә вазыйфаи заты булып тора.

3. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

4. Аерым оештыру-боеру функцияләрен гамәлгә ашыру өчен шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе урынбасары бар. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе вакытлыча булмаганда (авыруга яки ялга бәйле рәвештә), йә суд карары буенча вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган йә процессуаль мәҗбүри итү чараларын кулланган очракта, аның вәкаләтләрен вакытлыча сак астына алу яки вазыйфасыннан читләштерү рәвешендәге процессуаль мәҗбүри чаралар кулланылган очракта, вакытлыча шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе урынбасары башкара.

5. Башкарма комитет җитәкчесе "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда, "Аерым категория затларга счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны (кертемнәрне) ачуны, чит ил банкларында кулдагы акча һәм кыйммәтләрне саклауны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалану.

51 Статья. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесеи билгеләү тәртибе.

1. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү конкурс нигезендә башкарыла.
2. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе өчен контракт шартлары шәһәр җирлеге Советы тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә раслана.
3. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә Конкурс әлеге Устав һәм шәһәр җирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.
4. Шәһәр җирлеге Советы тарафыннан шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе очен контракт шартлары расланганнан соң, шәһәр җирлеге башлыгы ике атна эчендә конкурс үткәрү датасын, вакытын һәм урынын билгели, шулай ук контракт проекты текстын раслый.
5. Конкурс шартлары, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында белешмәләр, конкурс уздырылган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча, контракт проекты массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыгарга тиеш.
6. Конкурсны үткәрү өчен Конкурс комиссиясе төзелә. Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә. Шәһәрнең конкурс комиссиясе әгъзалары шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә.
7. Зат шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасына конкурс нәтиҗәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан шәһәр җирлеге Советы тарафыннан билгеләнә.
8. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе белән килешү шәһәр җирлеге башлыгы тарафыннан төзелә.

52 Статья. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесенең вәкаләтләре вакыты

1. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе белән Контракт шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасына затны билгеләү турында Карар кабул иткән шәһәр җирлеге Советының вәкаләтләре срогы (яңа чакырылыш шәһәр җирлеге Советы эшли башлаганчыга кадәр), әмма кимендә ике елга төзелә.
2. Шәһәр җирлеге Советы вәкаләтләре вакыты чыккач, шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе үз вәкаләтләрен билгеләнгән тәртиптә шәһәр җирлеге Башкарма комитетының яңа җитәкчесе билгеләнгәнчегә кадәр гамәлгә ашыруын дәвам итә.

53 Статья. Башкарма комитет Җитәкчесе вәкаләтләре

Башкарма комитет җитәкчесе:

шәһәр җирлеге башкарма комитеты эшчәнлеге белән шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчелек итә һәм шәһәр җирлеге башкарма комитеты тарафыннан аның компетенциясенә керүче вәкаләтләрнең үтәлеше өчен шәхси җавап тота;

шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлегенең башка җирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә шәһәр җирлеге башкарма комитетын тәкъдим итә;

шәһәр җирлеге Советы каравына шәһәр җирлеге бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турында хисапларны тәкъдим итә;

шәһәр җирлеге Советына шәһәр җирлегенең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәлеше турында хисапларны тәкъдим итә;

шәһәр җирлеге Советы раславына Башкарма комитет структурасы проектын кертә, шәһәр җирлеге Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый, хезмәткәрләр саны һәм хезмәт өчен түләү фонды белән билгеләнгән структурага туры килә;

шәһәр җирлеге башлыгы белән килештереп, Башкарма комитет җитәкчесе урынбасарын вазыйфадан азат итә, муниципаль хезмәткәрләрне һәм шәһәр җирлеге Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тота, аларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чаралары күрә;

расланган бюджет нигезендә шәһәр җирлеге чаралары белән эш итә, банк учреждениеләрендә шәһәр җирлегенең бюджет һәм башка счетларын ача һәм яба, муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль берәмлеккә карата дәгъвалар буенча җаваплы вәкил буларак судта чыгыш ясый:

дәүләт органнарының, җирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтиҗәсендә, шул исәптән дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары актларын, законга яисә башка норматив хокукый актка туры килми торган басма нәтиҗәсендә физик яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында;

ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең акчалата йөкләмәләре буенча субсидия җаваплылыгы тәртибендә күрсәтелүче, финанс органы турындагы нигезләмә нигезендә;

шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра һәм (яисә) шәһәр җирлегенең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашыруны тәэмин итә, аларны үтәү өчен шәхси җаваплылык тота; тиешле законнар нигезендә һәм үтәгәндә тапшырылган

дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

шәһәр җирлеге башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук шәһәр җирлеге башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

шәһәр җирлеге башлыгының, шәһәр җирлеге Советының елына кимендә бер тапкыр яисә таләбе буенча шәһәр җирлеге башкарма комитетының үз эшчәнлеге һәм эшчәнлеге турында хисаплар тапшыра;

халыкка шәһәр җирлеге башкарма комитеты эшчәнлеге турында даими мәгълүмат бирә, шәһәр җирлеге башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданнарны кабул итүне оештыра, айга кимендә бер тапкыр гражданнарны шәхси кабул итүне гамәлгә ашыра, гражданнарның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

дәүләт һәм башка органнарда шәһәр җирлегенең мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау чараларын күрә, шәһәр җирлегенең башкарма комитеты исеменнән судка гариза бирә, ышанычнамәләр тапшыра;

законнар, әлеге Устав, шәһәр җирлеге Советы карарлары һәм контракт төзелгән карарлар нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

54 статья. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу

1. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) әлеге статьяның 2 өлеше яисә 3 өлеше нигезендә контрактны өзү;

4) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфасыннан ваз кичү;

5) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;

7) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил гражданлыгын туктату – аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга йә аларга Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы яисә башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә җибәрү;

11) шәһәр җирлеген башка җирлек белән берләштерү юлы белән үзгәртеп кору, шулай ук шәһәр җирлеген бетерү юлы белән үзгәртеп кору;;

12) шәһәр җирлеге чикләрен үзгәртү нәтиҗәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25% тан арттыру;

13) гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу.

2. Башкарма комитет җитәкчесе белән Контракт яклар килешүе буенча яки гариза нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин:

1) җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә кагылышлы өлешендә, шулай ук законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә, контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә, шәһәр җирлеге Советы яисә шәһәр җирлеге башлыгы;

2) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә, шулай ук законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Президенты;

3) Башкарма комитет җитәкчесе - контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә-шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары һәм (яки) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан.

Башкарма комитет җитәкчесе белән Контракт "коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәүгә бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Президенты гаризасы нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин.), Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында кулдагы акча һәм кыйммәтләрне сакларга, керемнәр, чыгымнар, милек һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү нәтиҗәсендә ачыкланган чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яки) файдаланырга".

VI бүлек. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ, ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ БАШЛЫГЫ ҺӘМ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ АРАСЫНДА ҮЗАРА МӨНӘСӘБӘТЛӘР

55 Статья. Шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлеге башкарма комитеты һәм башка җирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Әлеге Уставта билгеләнгән вәкаләтләр бүленеше нигезендә шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы һәм шәһәр җирлеге башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль гамәлгә ашыралар.

2. Шәһәр җирлеге Советы һәм шәһәр җирлеге башкарма комитеты законнарда, әлеге Уставта билгеләнгән формаларда, шәһәр җирлегенең икътисадый һәм социаль үсеше процесслары белән нәтиҗәле идарә итү максатларында һәм аның халкы мәнфәгатьләрендә хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Шәһәр җирлеге Советы һәм шәһәр җирлеге башкарма комитеты бер-берсенә кабул ителгән норматив хокукый актларны кул куйган көннән җиде көн эчендә җибәрәләр.

4. Шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесенә җитәкченең хокукый актларын кабул итү, гамәлдән чыгару, үзгәртү турында тәкъдим белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы

Шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе шәһәр җирлеге Советына, шәһәр җирлеге башлыгына шәһәр җирлеге Советының, шәһәр җирлеге Советының хокукый актларын кабул итү, гамәлдән чыгару, үзгәртү турындагы тәкъдим белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Шәһәр җирлегенең башка җирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеге тәртибе шәһәр җирлеге Советы тарафыннан билгеләнергә мөмкин.

56 Статья. Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү

Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын үткәрү юлы белән йә суд тәртибендә хәл ителә.

VII бүлек. БАШКА ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ

57 Статья. Шәһәр җирлегенең контроль-хисап органы

1. Тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру максатларында шәһәр җирлеге Советы шәһәр җирлегенең контроль-хисап органы оештырырга хокуклы.

2. Шәһәр җирлегенең контроль-хисап органын оештыру һәм аларның эшчәнлеге 2011 елның 7 февралендәге "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында" 6-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, башка федераль законнар һәм

Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә шәһәр җирлегенең контроль-хисап органы оештыруын һәм эшчәнлеген хокукый җайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

3. Контроль-хисап органы рәисе, рәис урынбасары һәм аудиторы шәһәр җирлеге Советы рәисе, шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе, шәһәр җирлеге территориясендә урнашкан суд һәм хокук саклау органнары җитәкчеләре белән якын туганлыкта яисә үзгәлектә (ата-аналар, ир белән хатын, балалар, бертуганнар, апа-сеңелләр, ата-аналар, ир белән хатынның балалары һәм балаларының балалары) була алмый.

58 статья. Шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе

1. Шәһәр җирлеге сайлау комиссиясе мунiципаль сайлауларны, җирле референдумны, чакыртып алу буенча тавыш бирүне әзерләүне һәм уздыруны депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты әзерләүне һәм уздыруны, муниципаль берәмлек чикләрен үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыра, муниципаль берәмлекне үзгәртеп коруны оештыра.

2. Шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары структурасына керми торган муниципаль орган булып тора.

3. Шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә шәһәр җирлеге Советы тарафыннан төзелә.

4. Шәһәр җирлеге сайлау комиссиясенең вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкил итә.

5. Шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш бирү хокукы белән 6 әгъзадан тора.

6. Шәһәр җирлеге сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс ягыннан тәэмин итү шәһәр җирлеге бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән күздә тотыла.

7. Шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе вәкаләтләре, аның эшчәнлеге тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав, шәһәр җирлеге Советы раслаган шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе турындагы нигезләмә белән җайга салына. Шәһәр җирлеге сайлау комиссиясе вәкаләтләре шәһәр җирлеге Советы мөрәҗәгате нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча территория сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

VIII бүлек. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАНЛЫК-ХОКУКЫЙҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

59 Статья. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары

1. Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик зат хокуклары шәһәр җирлеге Советына һәм шәһәр җирлеге башкарма комитетына бирелә.
2. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты структурасы нигезендә, шәһәр җирлеге Советы карары буенча юридик зат хокуклары шәһәр җирлеге башкарма комитетының аерым органнарына бирелергә мөмкин.

60 статья. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары, юридик затлар буларак

1. Шәһәр җирлеге исеменнән мөлкәт һәм башка хокуклар һәм бурычлар сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышанычнамәсез чыгыш ясарга шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе мөмкин.
2. Шәһәр җирлегенең юридик зат хокукларына ия җирле үзидарә органнары идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен төзелә торган муниципаль казна учреждениеләре була һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар буларак дәүләт теркәлүе узарга тиеш.

61 статья. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнарын финанслау

1. Җирле үзидарә органнары һәм шәһәр җирлеге муниципаль органнары эшчәнлеген финанс ягыннан тәэмин итү бары тик шәһәр җирлеге бюджетының үз керемнәре хисабына гына гамәлгә ашырыла.
2. Законда, әлеге Уставта каралган очракларда, шәһәр җирлеге Советы карарлары белән шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәэмин итүгә чыгымнар шәһәр җирлеге бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

IX бүлек. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ БАШЛЫГЫНА ҺӘМ ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕНЕҢ БАШКА ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНА БИРЕЛӘ ТОРГАН СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘР

62 Статья. Шәһәр җирлеге башлыгына һәм шәһәр җирлегенең башка вазыйфаи затларына бирелә торган соцuаль һәм башка гарантияләр

1. Шәһәр җирлеге башлыгы һәм шәһәр җирлегенең башка вазыйфаи затлары эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру

гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм шәһәр җирлеге Советы карарлары нигезендә билгеләнә.

63 Статья. Шәһәр җирлеге Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре

1. Азат ителмәгән нигездә эшләүче шәһәр җирлеге советы депутатына шәһәр җирлеге советы һәм аның органнары утырышларында катнашу вакытына, шәһәр җирлеге Советы йөкләмәләрен үтәү вакытында гамәлдәге законнарда каралган акчалата компенсация һәм башка түләүләр түләнә.

2. Шәһәр җирлеге башлыгының үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы урынбасарына Глава вазыйфаларын башкарганда азат ителмәгән нигездә шәһәр җирлеге әлеге Уставта каралган очракларда шәһәр җирлеге башлыгының айлык акчалата түләвенең 90 %ы күләмендә бүләкләү түләнә.

3. Шәһәр җирлегенең ревизия комиссиясе һәм шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнар эшендә катнашкан өчен законнар, шәһәр җирлеге Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

64 Статья. Шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлеге Советы депутатлары кагылгысызлык гарантияләре

1. Шәһәр җирлеге Советы депутатларының, шул исәптән шәһәр җирлеге башлыкларының хокук гарантияләре, аларны җинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлану, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары белән шөгыльләнүче депутатларга карата оператив-эзләү чараларын үткәргәндә, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә шәһәр җирлеге Советы депутаты әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чykканнан соң да, җинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә шәһәр җирлеге Советы депутаты тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.

Х БҮЛЕК. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

65 статья. Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының җаваплылыгы

Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары шәһәр җирлеге халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында законнар нигезендә җаваплы булалар.

66 статья. Шәһәр җирлеге Советы депутатларының шәһәр җирлегендә яшәүчеләр алдында җаваплылыгы

1. Шәһәр җирлеге Советы депутатларының, шул исәптән шәһәр җирлеге башлыгының, шәһәр җирлегендә яшәүчеләрнең җаваплылыгы үзен сайлаган шәһәр җирлегенең ышанычын тиешле депутат итеп югалту нәтиҗәсендә барлыкка килә.

2. Шәһәр җирлеге халкының ышанычын югалткан депутат, шул исәптән шәһәр җирлеге башлыгы, әлеге Уставның 13 статьясында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә шәһәр җирлегендә яшәүчеләр тарафыннан чакыртып алынырга мөмкин.

67 Статья. Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының дәүләт алдында җаваплылыгы

1. Федераль законнар нигезендә шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесенең дәүләт алдында җаваплылыгы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Устав, шулай ук шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә башкармаган очракта тиешле суд карары нигезендә барлыкка килә.

2. Шәһәр җирлеге советын җибәрү нигезләре һәм тәртибе, шәһәр җирлеге башлыгы вазифасыннан читләштерү һәм отставкага җибәрү тәртибе «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнә.

68 Статья. Ышаныч югалуга бәйле рәвештә, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (вазыйфадан азат итү)

1. Федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә муниципаль вазыйфа биләүче зат, ышаныч югалуга бәйле рәвештә, эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш:

1) мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) җайга салу буенча зат тарафыннан чаралар күрү, аны яклавы ул булган;

2) зат тарафыннан үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирү яисә, әгәр федераль законнарда башкача билгеләнмәгән булса, белә торган дөрес булмаган яки тулы булмаган белешмәләр бирү;

3) затның, Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, коммерция оешмасы белән идарә итү органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашуы;

4) зат тарафыннан эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

5) затның, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче башка чит ил коммерцияле булмаган оешмалары һәм аларның структур бүлекчәләре составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр конфликтына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынуы барлыкка килүе турында мәгълүм булган муниципаль вазыйфаны биләп торучы зат тарафыннан үзенә буйсынган зат тарафыннан мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) җайга салу чаралары кабул ителгән очракта да, ышаныч югалуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш.

69 Статья. Физик һәм юридик затлар алдында шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының җаваплылыгы.

Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

XI бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАР ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ БАШЛЫГЫ

70 Статья. Шәһәр җирлегенең муниципаль хокукый актлары системасы

1. Шәһәр җирлегенең муниципаль хокукый актлары системасына керә:

1) шәһәр җирлеге уставы, җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

2) шәһәр җирлеге Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

3) әлеге Уставта каралган шәһәр җирлеге башлыгының, шәһәр җирлеге Башкарма комитетының, башка органнарның һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының хокукый актлары.

2. Шәһәр җирлеге Уставы һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль норматив хокукый актлар системасында югары юридик көч актлары булып тора,

турыдан-туры гамәлдә була һәм шәһәр җирлегенең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль норматив хокукый актлар әлеге Уставка һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар шәһәр җирлегенең бөтен территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш.

4. Муниципаль хокукый актлар юкка чыгарылырга яисә аларның гамәле, мондый органнар яисә тиешле вазыйфалар юкка чыгарылган яисә күрсәтелгән органнарның яисә вазыйфаи затларның вәкаләтләре исемлеге үзгәртелгән очракта, тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) җирле үзидарә органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан туктатылырга мөмкин - муниципаль хокукый актның гамәлен юкка чыгару яисә туктатып тору мизгеленә тиешле муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару) кергән җирле үзидарә органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары, шулай ук җирле үзидарә органнарының федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны җайга салучы өлешендә-Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы).

5. Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы, Эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкаләтле вәкилнең Эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән тиешле күрсәтмәне алган очракта, җирле үзидарә органы яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи заты тарафыннан кичекмәстән туктатыла. Бирелгән күрсәтмәнең үтәлеше турында шәһәр җирлеге башкарма комитеты яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә - өч көн, ә шәһәр җирлеге Советына алар карар кабул иткән көннән өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиешләр.

71 Статья. Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарлар.

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне турыдан-туры шәһәр җирлегендә яшәүчеләр тарафыннан хәл итү җирле референдумда белдерелгән гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр шәһәр җирлегендә яшәүчеләрне турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль норматив хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару), җирле үзидарә органы яисә күрсәтелгән актны кабул итү (бастырып чыгару) керә торган шәһәр җирлегенең җирле үзидарә вазыйфаи заты референдумда кабул ителгән карар үз көченә кергән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль норматив хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан да артмаска тиеш.

3. Муниципаль норматив хокукый актның гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру очен кирәкле муниципаль норматив хокукый актны бастырып чыгару вакытын бозу шәһәр җирлеге башлыгын чакыртып алу яисә шәһәр җирлеге Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

72 Статья. Шәһәр җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен карап тоту

1. Шәһәр җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре шәһәр җирлеге Советы тарафыннан раслана.

2. Шәһәр җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре мәсьәләләрен җайга сала ала:

1) гомуми файдаланудагы территорияләрне карап тоту һәм мондый территорияләрдән файдалану тәртибе;

2) биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның фасад һәм киртәләү конструкцияләренең тышкы төре;

3) төзекләндерү элементларын проектлау, урнаштыру, карап тоту һәм торгызу, шул исәптән җир эшләрен башкарганнан соң да,;

4) шәһәр җирлеге территориясен, шул исәптән биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны архитектур яктыртуны да кертеп, яктыртуны оештыру.;

5) торак пунктлар чикләрендә урнашкан газларны, чәчәклекләрне һәм үләнчел үсемлекләр биләгән башка территорияләрне төзү, тоту, торгызу һәм саклау тәртибен кертеп, шәһәр җирлеге территориясен яшелләндерүне оештыру;

6) шәһәр җирлеге территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урам исемнәре һәм йорт номерлары, вывескалар белән күрсәткечләр урнаштыру;

7) балалар һәм спорт мәйданчыкларын, хайваннарны, парковкаларны (парковка урыннарын), кече архитектура рәвешләрен урнаштыру һәм тоту;

8) җәяүлеләр өчен коммуникацияләр, шул исәптән тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар оештыру;

9) күрсәтелгән территориядә инвалидларның һәм халыкның башка аз мобильле төркемнәренең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итү максатларында шәһәр җирлеге территориясен төзекләндерү;

10) шәһәр җирлеге территориясен җыештыру, шул исәптән кышкы чорда;

11) яңгыр сулары агынтыларын оештыру;

12) җир эшләрен үткәрү тәртибе;

13) биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның, җир кишәрлекләренең (милекчеләреннән һәм (яки) башка законлы хуҗаларының (мондый йортлар чикләре буенча төзелмәгән җир кишәрлекләре милекчеләреннән һәм (яки) башка законлы хуҗаларыннан тыш) тирә-юнь территорияләрен карап тотуда катнашу;;;

14) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртип нигезендә тирә-юнь территорияләре чикләрен билгеләү;;

15) шәһәр җирлеге территориясен бәйрәмчә бизәү;

16) муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү буенча чараларны тормышка ашыруда гражданнар һәм оешмаларның катнашу тәртибе;

17) шәһәр җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренең үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру.

3. Татарстан Республикасы Законы белән шәһәр җирлегенең табигый-климатик, географик, социаль-икътисадый һәм шәһәр җирлегенең башка үзенчәлекләреннән чыгып, территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән җайга салына торган башка мәсьәләләр каралырга мөмкин.".

73 статья. Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары кабул итә торган муниципаль хокукый актларның төрләре.

1. Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләрне үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актлар чыгаралар:

1) Шәһәр җирлеге Советы - шәһәр җирлеге Советы карарлары;

2) Шәһәр җирлеге башлыгы - шәһәр җирлеге башлыгының карарлары һәм күрсәтмәләре.

3) шәһәр җирлеге башкарма комитеты - шәһәр җирлеге башкарма комитеты карарлары һәм күрсәтмәләре.

2. Шәһәр җирлеге җирле үзидарәсенең башка вазыйфаи затлары әлеге Уставада, аларның статусын билгеләүче башка муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгара.

74 Статья. Муниципаль хокукый актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлеге Советы депутатлары, шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе, Спас муниципаль районы прокуроры, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре, шулай ук шәһәр җирлегенең Ревизия комиссиясе тарафыннан кертелә ала.

2. Спас муниципаль районы прокуроры, гамәлдәге муниципаль норматив хокукый актларны камилләштерү кирәклеген үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында билгеләгәндә, муниципаль норматив хокукый актларны үзгәртү, гамәлдән чыгару яисә кабул итү турында тәкъдимнәр кертергә хокуклы.

3. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга теркәлә торган документларның исемлеге һәм формасы тиешенчә шәһәр җирлеге Советы Регламенты, шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан билгеләнә.

75 Статья. Шәһәр җирлеге Советының хокукый актлары

1. Шәһәр җирлеге Советы федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча шәһәр җирлеге территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиешле кагыйдәләрне билгели торган карарлар, шәһәр җирлеге башлыгын отставкага җибәрү турында карар, шулай ук шәһәр җирлеге Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре һәм федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән аның компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

2. Шәһәр җирлеге Советының шәһәр җирлеге территориясендә үтәү өчен мәҗбүри булган кагыйдәләрне билгели торган карарлары, әгәр федераль законнарда башкасы билгеләнмәгән булса, шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән санынннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

2.1. Шәһәр җирлеге Советы карарларын кабул иткәндә шәһәр җирлеге башлыгының тавышы шәһәр җирлеге депутаты тавышы буларак исәпкә алына.

3. Шәһәр җирлеге Советының җирле салымнар һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, шәһәр җирлеге бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары шәһәр җирлеге Советы каравына бары тик шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы яисә аның бәяләмәсе булган очракта гына кертелә ала. Күрсәтелгән бәяләмә шәһәр җирлеге башкарма комитетына карар проектын тәкъдим иткән көннән алып 30 көн эчендә җирлек Советына тапшырыла.

4. Шәһәр җирлеге Советы карарлары шәһәр җирлеге башлыгы тарафыннан кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзалана һәм әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә халыкка игълан ителә.

5. Шәһәр җирлегенең эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге субъектлары өчен муниципаль норматив хокукый актларда элек каралган вазыйфаларны билгели торган яңа яисә үзгәртә торган муниципаль норматив хокукый актлары проектлары, Татарстан Республикасы Законы нигезендә, муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә, тиешле муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган җайга салу йогынтысын бәяләргә мөмкин, моннан тыш:

1) шәһәр җирлеге Советының җирле салымнарны һәм җыемнарны билгели, үзгәртә, туктатып тора, юкка чыгара торган норматив хокукый актлары проектлары;;

2)бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы шәһәр җирлеге Советының норматив хокукый актлары проектлары.

6. Муниципаль норматив хокукый актлар проектларының җайга салу йогынтысын бәяләү эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге субъектлары өчен артык вазыйфалар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә этәрә торган нигезләмәләрне, шулай ук эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге субъектларының һәм җирле бюджетларның нигезсез чыгымнары барлыкка килүгә ярдәм итә торган нигезләмәләрне ачыклау максатларында үткәрелә.

76 статья. Шәһәр җирлеге башлыгының хокукый актлары

Шәһәр җирлеге башлыгы законнар, әлеге Устав, шәһәр җирлеге Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә шәһәр җирлеге Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара.

Шәһәр җирлеге башлыгы «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, башка федераль законнар нигезендә әлеге Устав компетенциясенә кертелгән карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара.

77 Статья. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесенең хокукый актлары

Башкарма комитет җитәкчесе шәһәр җирлеге башкарма комитетының законнарда, әлеге Уставта һәм шәһәр җирлеге Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә, шәһәр җирлеге Башкарма комитетының җирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча карарларын чыгара, шулай ук шәһәр җирлеге башкарма комитетының шәһәр җирлеге башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча боерыклары да кабул ителде.

78 Статья. Муниципаль норматив хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) һәм аларның үз көченә керүе тәртибе

1. Шәһәр җирлеге Советы карарлары шәһәр җирлеге башлыгы кул куйганнан соң 10 көн узгач үз көченә керә, әгәр дә башкасы карар белән билгеләнмәгән булса.

Шәһәр җирлеге Советының салымнар һәм җыемнар турындагы норматив хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Шәһәр җирлеге Советының шәһәр җирлеге уставын кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карарлары Федераль законда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Шәһәр җирлеге башлыгының, шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесенең, җирле үзидарәнең башка вазыйфаи затларының хокукый актлары, әгәр актларда башкасы билгеләнмәгән булса, аларга кул куелган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы, гамәлгә куючы муниципаль берәмлек булган оешмаларның хокукый статусын билгели торган, шулай ук җирле үзидарә органнары арасында төзелә торган шартнамәләр рәсми басылып чыкканнан (халыкка җиткерелгәннән) соң үз көченә керә.

Муниципаль хокукый актны яисә җирле үзидарә органнары арасында төзелгән Килешүне рәсми бастырып чыгару булып аның тулы текстын тиешле муниципаль берәмлектә таратыла торган Вакытлы матбугатта бастырып чыгару санала.

Муниципаль хокукый актларны һәм килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) өчен җирле үзидарә органнары шулай ук Челтәрле басмадан файдаланырга хокуклы. Муниципаль хокукый актның рәсми челтәр басмасында тулы тексты басылып чыккан (урнаштырылган) очракта, күләмле график һәм таблица кушымталары басма матбугатта китерелергә мөмкин.

Җирле үзидарә органнары арасында төзелә торган муниципаль хокукый актларны, килешүләрне бастырып чыгару (халыкка җиткерү) тәртибе әлеге устав белән билгеләнә һәм, федераль закон белән чикләнгән белешмәләре булган муниципаль хокукый актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, гражданнар белән танышу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: аңа кул куелу датасы, Исеме (шәһәр җирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - шулай ук аны кабул итү датасы), теркәлү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфаи затның исеме, мөһере булырга тиеш.

5. Шәһәр җирлеге бюджеты турында, аның үтәлеше турында хисап, җирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турында, шәһәр җирлеге Советы Регламенты, шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан кабул ителгән башка норматив-хокукый актлар, муниципаль норматив хокукый актлардан яисә аларның федераль закон белән чикләнгән белешмәләре булган аерым нигезләмәләреннән тыш, аларга кул куелган көннән ун көн эчендә рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

6. Шулай ук муниципаль сайлауларны, җирле референдумны, чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләү турында, шәһәр җирлеге советы депутатын үзгәртү, үзгәртеп кору, шәһәр җирлеге башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау, шәһәр җирлеге башкарма комитеты җитәкчесен һәм аның урынбасарын билгеләп кую мәсьәләләре буенча норматив булмаган хокукый актлар кануннар нигезендә рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә мәҗбүри бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиешле норматив булмаган муниципаль хокукый актлар үзләрен чыгарган шәһәр җирлеге органнары яисә җирле үзидарә вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) мөмкин.

8. Бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) муниципаль хокукый актның реквизитлары күрсәтелә.

Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) юлы белән гамәлгә ашырыла:

- Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары гамәлгә куйган басма массакүләм мәгълүмат чараларында йә шәһәр җирлеге территориясендә таратыла торган башка басма массакүләм мәгълүмат чараларында хокукый акт текстын бастырып чыгару. Хокукый акт текстын башка басма массакүләм

мәгълүмат чараларында бастырып чыгарганда әлеге бастырып чыгаруның рәсми булуы хакында тамга булырга тиеш;

- хокукый акт текстын яисә хокукый акт проектын Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Порталында шәһәр җирлегенең рәсми сайтында веб-адрес буенча "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру: http://www.spasskiy.tatarstan.ru;

- хокукый акт текстын яисә хокукый акт проектын «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» Интернет-ресурсында урнаштыру;

- шәһәр җирлегендә яшәүчеләргә хокукый акт текстын үзәкләштерелгән тәртиптә, шул исәптән махсус матбугат басмасы рәвешендә, тарату;

- шәһәр җирлегенең торак пунктлары территориясендә хокукый акт текстын махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру. Күрсәтелгән стендлар һәм аларның урнашу урыннары саны шәһәр җирлеге советы тарафыннан раслана һәм шәһәр җирлегендә яшәүчеләрнең муниципаль хокукый акт тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

10. Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) массакүләм мәгълүмат чарасының чыгу датасы яки тиешле актны халыкка җиткерү датасы турында белешмәләр күрсәтелергә тиеш, алар актны җибәрә башлау (тарату) датасына яки аны мәгълүмат стендында урнаштыру датасына туры килергә тиеш.

11. Муниципаль норматив хокукый актлар, шул исәптән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән, җирле референдумда (гражданнар җыенында) кабул ителгән карарлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш, аны оештыру һәм алып бару Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

XII башлыгы. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕНЕҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

79 Статья. Шәһәр җирлегенең икътисади нигезе

Шәһәр җирлегенең икътисади нигезен муниципаль милектәге милек, шәһәр җирлеге бюджеты акчалары, шулай ук шәһәр җирлегенең милек хокуклары тәшкил итә.

80 Статья. Шәһәр җирлегенең муниципаль мөлкәте

1. Шәһәр җирлеге милкендә булырга мөмкин:

1) әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мөлкәт, җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән;

2) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарына

тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук аларга «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлешендә каралган тәртиптә җирле үзидарә органнарының аерым вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән мөлкәт.

3) шәһәр җирлеге Советының норматив хокукый актлары нигезендә шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының, муниципаль хезмәткәрләрнең, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәткәрләренең эшчәнлеген тәэмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт.;

4) федераль законнар белән җирле үзидарә органы тарафыннан хәл итү хокукы бирелгән һәм җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт.

5) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 3 һәм 4 өлешләре нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясындагы 1 һәм 1.1 өлешләре нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт.

2. Шәһәр җирлеге милкендә булырга мөмкин:

1) Халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су бүлү, халыкны ягулык белән тәэмин итү, шәһәр җирлегенең торак пунктлары урамнарын яктырту өчен билгеләнгән мөлкәт.;

2) шәһәр җирлегенең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юллары, шулай ук мондый автомобиль юлларына хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән мөлкәт.;

3) шәһәр җирлеге чикләрендә җәмәгать тәртибен саклауны оештыру өчен билгеләнгән мөлкәт;

4) шәһәр җирлегендә яшәүче һәм торак шартларын яхшыртуга мохтаҗ азкеремле гражданнарны социаль наем шартнамәсе шартларында торак урыннары белән тәэмин итү өчен социаль файдаланудагы торак фонды, шулай ук муниципаль торак фондын тоту өчен кирәкле мөлкәт.;

5) шәһәр җирлеге чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен билгеләнгән пассажир транспорты һәм башка мөлкәт;

6) шәһәр җирлеге чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү өчен билгеләнгән мөлкәт;

7) беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәэмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

8) шәһәр җирлеге китапханәләренең мөлкәте;

9) шәһәр җирлеге халкын мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү һәм ял оештыру өчен билгеләнгән мөлкәт;

10) Россия Федерациясе законнары нигезендә тарихи-мәдәни әһәмияткә ия булган мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкәрләр);

11) шәһәр җирлеге территориясендә физик культура һәм массакүләм спортны үстерү өчен билгеләнгән мөлкәт;

12) шәһәр җирлеге территориясен төзекләндерү һәм яшелләндерүне оештыру, шул исәптән гомуми кулланылыштагы урыннарны һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерү өчен билгеләнгән мөлкәт.;

13) көнкүреш калдыкларын һәм чүп-чар җыю һәм чыгару өчен билгеләнгән мөлкәт;

14) ритуаль хезмәт күрсәтүләрне оештыру һәм күмү урыннарын тоту өчен билгеләнгән җир кишәрлекләрен дә кертеп, мөлкәт;

15) муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) өчен билгеләнгән мөлкәт;

16) шәһәр җирлегенең муниципаль милкенә федераль законнар нигезендә кертелгән җир кишәрлекләре;

17) шәһәр җирлеге территориясендә буалар, су белән тулган карьерлар;

18) шәһәр җирлеге территориясендә дәвалау-савыктыру урыннарын һәм җирле әһәмияттәге курортларны саклауны булдыру, үстерү һәм тәэмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

19) халыкны һәм шәһәр җирлеге территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауны оештыру өчен билгеләнгән мөлкәт;

20) су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү, аларның гомерен һәм сәламәтлеген саклау өчен билгеләнгән мөлкәт;

21) шәһәр җирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен билгеләнгән мөлкәт, шул исәптән кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итү инфраструктурасын булдыру һәм үстерү өчен;

22) шәһәр җирлеге территориясендә эшчәнлек алып баручы социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм күрсәтү өчен билгеләнгән мөлкәт.

3. Шәһәр җирлеге милкендә шәһәр җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле башка мөлкәт булырга мөмкин.

81 Статья. Шәһәр җирлегенең муниципаль милкенә ия булу, файдалану һәм эш итү

1. Җирле үзидарә органнары шәһәр җирлеге исеменнән Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль мөлкәтне мөстәкыйль белә, файдалана һәм алар белән эш итә.

2. Җирле үзидарә органнары муниципаль мөлкәтне физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнарына, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына һәм башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнарына вакытлыча яисә даими

файдалануга тапшырырга, федераль законнар нигезендә башка килешүләр кылырга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән башкарма хакимият федераль органы билгеләгән тәртиптә муниципаль мөлкәт реестрларын алып баралар.

82 статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хуҗалык җәмгыятьләре

1. Шәһәр җирлеге муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзи, үзгәртеп кора һәм бетерә, хуҗалык җәмгыятьләрен, шул исәптән җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен муниципальара җәмгыятьләрне төзүдә катнаша ала. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә карата гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен вәкаләтле җирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2. Гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы җирле үзидарә органнары муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең максатларын, шартларын һәм эшчәнлек тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, үз вазыйфасына билгеләп куя һәм әлеге предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең җитәкчеләрен вазыйфаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеге турында әлеге Устав һәм муниципаль хокукый актларда каралган тәртиптә хисаплар тыңлый.

3. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары шәһәр җирлеге исеменнән муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча субсидияле җавап бирәләр һәм аларны федераль законда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә үтәүне тәэмин итәләр.

83 Статья. Шәһәр җирлегенең муниципаль милкен хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендә шәһәр җирлеге Советы карарлары белән билгеләнә.

2. Муниципаль милекне куллланудан һәм хосусыйлаштырудан кергән керемнәр шәһәр җирлеге бюджетына керә.

84 Статья. Шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре.

Шәһәр җирлеге шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре шартнамә нигезендә төзелә ала, әгәр законнарда башкача билгеләнмәгән булса.

XIII бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ УЗУ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРНЫ БИЛӘҮ

85 Статья. Гомуми нигезләмәләр

1. Муниципаль хезмәт-гражданнарның һөнәри эшчәнлеге, ул даими нигездә хезмәт килешүе (контракт) төзү юлы белән биләп торучы муниципаль хезмәт вазыйфаларында гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы законы белән расланган Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Муниципаль хезмәтне финанслау шәһәр җирлеге бюджеты хисабына башкарыла.

4. Россия Федерациясе дәүләт телен белгән гражданнар муниципаль хезмәткә тигез хокуклы һәм аны узуның җенесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәтенә һәм вазыйфаи хәленә, яшәү урынына, дингә, инануларына, җәмәгать берләшмәләренә карауларына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка шартларга бәйсез рәвештә тигез шартларына ия.

Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кирәкле белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча муниципаль хезмәт стажына, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кирәк булган һөнәри белем дәрәҗәсенә, муниципаль хезмәт стажына яисә эш стажына квалификация таләпләре муниципаль хезмәт вазыйфалары классификациясе нигезендә Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә торган типик квалификация таләпләре нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

Вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәк булган белемнәргә һәм күнекмәләргә квалификация таләпләре муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлеге өлкәсенә һәм төренә бәйле рәвештә аның вазыйфаи Инструкциясе белән билгеләнә. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи Инструкциясе белән шулай ук белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча квалификация таләпләре каралырга мөмкин.

86 Статья. Муниципаль хезмәт вазыйфасы

Муниципаль хезмәт вазыйфасы-җирле үзидарә органында, шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе аппаратында, әлеге Устав нигезендә җирле үзидарә органы, шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе яисә муниципаль вазыйфаны биләп торучы зат вәкаләтләрен үтәүне тәэмин итү буенча вазыйфалар даирәсендә билгеләнә торган вазыйфа .

87 Статья. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат, муниципаль хезмәткәр

1. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар-Башкарма комитет җитәкчесе, Башкарма комитет җитәкчесе урынбасары, баш белгечләр, «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетындагы I категорияле белгечләр һәм хезмәт килешүе төзү юлы белән муниципаль хезмәткәрләр биләгән башка вазыйфалар.

2. Муниципаль хезмәткәр федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә башкаручы граждан, шәһәр җирлеге бюджеты акчалары исәбеннән түләнә торган акчалата карап торган өчен муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча бурычларны үтәүче граждан була.

3. Җирле үзидарә органнары, шәһәр җирлеге сайлау комиссиясе эшчәнлеген техник тәэмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфаларын башкармыйлар һәм муниципаль хезмәткәрләр булып тормыйлар.

88 Статья. Муниципаль хезмәткәрнең хокуклары һәм бурычлары

1. Муниципаль хезмәткәр хокуклы.:

1) муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасы буенча аның хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар, вазыйфаи бурычларны үтәү сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәттә алга җибәрү шартлары белән танышу.;

2) вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартлар белән тәэмин итү;;

3) хезмәт өчен түләү һәм башка түләүләр, хезмәт законнары, Муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт килешүе (контракт) нигезендә);

4) Эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшләми торган бәйрәм көннәре бирү, шулай ук ел саен түләнә торган ял;

5) билгеләнгән тәртиптә вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле мәгълүмат һәм материаллар алу, шулай ук җирле үзидарә органы, шәһәр җирлеге сайлау комиссиясе эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертү өчен;

6) үз инициативасы белән муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләп торуга конкурста катнашу;

7) муниципаль хокукый акт нигезендә шәһәр җирлеге бюджеты акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алу;

8) яклау, үз шәхси мәгълүматлар;

9) Үз эшенең барлык материаллары, һөнәри эшчәнлек турындагы бәяләмәләр һәм башка документлар белән танышу, аларны шәхси эшенә керткәнче, шулай ук аның язма аңлатмаларын шәхси эшенә җәлеп итү.;

10) үз хокукларын, социаль-икътисадый һәм һөнәри мәнфәгатьләрен яклау өчен Һөнәр берлекләре төзү хокукын да кертеп, берләшмә;

11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен карау, муниципаль хезмәттә үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, шул исәптән судка шикаять бирүне дә кертеп, аларны бозу очраклары;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия белән тәэмин итү.

2. Муниципаль хезмәткәр, контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән тыш, яллаучы (эш бирүче) вәкиленең алдан язма белдерүе белән, мәнфәгатьләр каршылыгына китермәсә һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда башкача каралмаган булса, башка түләүле эшне башкарырга хокуклы.

3. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәэмин итәргә;

2) вазыйфаи инструкция нигезендә вазыйфаи бурычларны үтәргә;

3) вазыйфаи бурычларын башкарганда, расасына, милләтенә, теленә, диненә һәм башка шартларга бәйсез рәвештә, кеше һәм гражданның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә.;

4) җирле үзидарә органында, шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе аппаратында билгеләнгән эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, вазифа инструкциясен, хезмәт мәгълүматы белән эшләү тәртибен үтәргә.;

5) вазыйфаи бурычларны тиешенчә үтәү өчен кирәкле квалификация дәрәҗәсен саклап калу;;

6) федераль законнар тарафыннан саклана торган дәүләт һәм башка серләрне тәшкил итүче белешмәләрне, шулай ук вазыйфаи бурычларны үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне, шул исәптән гражданнарның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә кагылышлы яисә аларның намусына һәм абруена кагылучы белешмәләрне таратырга.;

7) дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне, шул исәптән аңа вазыйфаи бурычларны башкару өчен бирелгән мөлкәтне сакларга;

8) үз гаиләсенең үзе һәм әгъзалары турында Россия Федерациясе законнарында каралган белешмәләрне билгеләнгән тәртиптә тапшырырга;

9) яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыгу көнендә яисә чит ил гражданлыгы алынган көндә чит ил дәүләте гражданлыгын сатып алу турында хәбәр итәргә;

10) федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәргә, йөкләмәләрне үтәргә, тыюларны бозмаска;

11) яллаучы (эш бирүче) вәкиленә вазыйфа йөкләмәләрен башкарганда мәнфәгатьләр каршылыгына китерергә мөмкин булган шәхси

кызыксынучанлык турында язмача хәбәр итү һәм мондый конфликтны булдырмау буенча чаралар күрү турында хәбәр итү.

4. Муниципаль хезмәткәр үзенә бирелгән хокуксыз йөкләмәне үтәргә хокуксыз. Тиешле житәкчедән муниципаль хезмәткәр фикеренчә, хокуксыз булган йөкләмәне алганда, муниципаль хезмәткәр, йөкләмә биргән җитәкчегә, Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезләмәләре күрсәтелеп, әлеге йөкләмәне үтәгәндә бозылырга мөмкин булган муниципаль хокукый актлар нигезләмәләрен күрсәтеп, әлеге йөкләмәнең хокуксызлыгын нигезләүне язма рәвештә тапшырырга тиеш. Әлеге йөкләмәнең җитәкчесе язма рәвештә раслаган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Муниципаль хезмәткәрнең хокуксыз йөкләмәсен үтәгән һәм әлеге йөкләмәне биргән очракта, җитәкче Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы була.

89 Статья. Муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә гарантияләнә:

1) вазыйфаи бурычларын вазыйфаи инструкция нигезендә үтәүне тәэмин итә торган эш шартлары;

2) акчалата эчтәлекне үз вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;

3) Эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшләми торган бәйрәм көннәре бирү, шулай ук ел саен түләнә торган ял;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыккач та, медицина хезмәте күрсәтү;

5) тиешле еллар эшләгән өчен һәм инвалидлык белән бәйле рәвештә пенсия белән тәэмин итү, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең гаилә әгъзаларын аның үлеменә бәйле рәвештә килеп туган очракта пенсия белән тәэмин итү;

6) вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян китерү очрагына мәҗбүри дәүләт иминләштерүе;

7) муниципаль хезмәткәрләрнец муниципаль хезмәт узу чорында авыруы яисә хезмәткә сәләтлелеген югалту очрагына яисә аны туктатканнан соң мәҗбүри дәүләт социаль иминиятләштерүе, әмма ул вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә барлыкка килгән;

8) федераль законнарда билгеләнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда аның вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын көчләүдән, янаулардан һәм башка хокук булмаган гамәлләрдән яклау.

2. Җирле үзидарә органы, шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе юкка чыгарылу йә җирле үзидарә органы, шәһәр җирлегенең сайлау комиссиясе аппараты хезмәткәрләре штаты кыскару сәбәпле, муниципаль хезмәткәр белән хезмәт килешүе өзелгәндә, оешма хезмәткәрләре штаты кыскару яисә оешма эшчеләре штаты кыскару сәбәпле, оешма эштән азат ителгән очракта, хезмәткәрләр өчен хезмәт законнары белән билгеләнгән гарантияләр бирелә.

3. Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге устав белән муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә гарантияләр бирелергә мөмкин.

90 Статья. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар җаваплылыгы

1. Дисциплинар гамәл кылган өчен - муниципаль хезмәткәрләргә аның өстенә йөкләнгән хезмәт бурычларын үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен - яллаучы (эш бирүче) вәкиле түбәндәге дисциплинар түләтүләрне кулланырга хокуклы:

1) кисәтү;

2) шелтә;

3) муниципаль хезмәттән тиешле нигезләрдә эштән азат итү.

2. Дисциплинар гаеп кылуны рөхсәт иткән муниципаль хезмәткәр вакытлыча (әмма кимендә бер айга), аның дисциплинар җаваплылыгы турындагы мәсьәләне хәл итүгә кадәр, акчалата карап торуны саклап калу белән вазыйфаи бурычларын үтәүдән читләштерелергә мөмкин. Муниципаль хезмәткәрне вазыйфаи бурычларын үтәүдән читләштерү бу очракта муниципаль хокукый акт белән башкарыла.

3. Дисциплинар түләтүләрне куллану һәм бетерү тәртибе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында " 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очраклардан тыш, хезмәт законнары белән билгеләнә.».

XIV бүлек. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

91 Статья. Шәһәр җирлеге бюджеты

1. Шәһәр җирлегенең үз бюджеты бар.

2. Шәһәр җирлеге бюджеты шәһәр җирлеге Советының муниципаль норматив хокукый акты рәвешендә төзелә һәм раслана.

3. Шәһәр җирлеге бюджетында шәһәр җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү буенча җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга җибәрелә торган керемнәр һәм шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары тарафыннан үзләренә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү өчен бирелгән субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган шәһәр җирлеге бюджетының тиешле чыгымнары аерым карала.

4. Федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең шулар нигезендә кабул ителә торган башка норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра.

92 Статья. Шәһәр җирлегендә бюджет процессы

1. Шәһәр җирлеге бюджетын төзү, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль гамәлгә ашырыла. Шәһәр җирлеге бюджетын төзү, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Шәһәр җирлеге бюджеты проекты, шәһәр җирлеге бюджетын раслау турында шәһәр җирлеге Советы карары, аның үтәлеше турында еллык хисап, шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турында квартал саен белешмәләр, җирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны турында, аларның хезмәт өчен түләүгә факттагы чыгымнарны күрсәтеп, рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

3. Шәһәр җирлеге бюджеты проекты өч елга (чираттагы финанс елы һәм план чоры) төзелә һәм раслана.

4. Шәһәр җирлегенең чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты проекты шәһәр җирлегенең чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында шәһәр җирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

5. Шәһәр җирлегенең чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты проекты, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә шәһәр җирлегенең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

6. Шәһәр җирлеге бюджеты проектын чираттагы финанс елына һәм план чорына төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;

бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы проекты);

муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программалар проектларында).

7. Шәһәр җирлеге бюджеты турындагы карарда чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты керә торган бюджетның төп характеристикалары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законнарында, шәһәр җирлеге Советының муниципаль хокукый актларында (бюджет турындагы карардан тыш) билгеләнгән башка күрсәткечләр булырга тиеш.

8. Шәһәр җирлеге бюджеты турындагы карар белән түбәндәгеләр раслана:

- шәһәр җирлеге бюджеты керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

- шәһәр җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

- чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча йә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, муниципаль программалар һәм программага карамаган юнәлешләр буенча), чыгымнар төрләре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) максатчан статьялар, муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча, шулай ук чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча,, шуңа бәйле рәвештә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, шәһәр җирлеге Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына чыгымнарның ведомство структурасында бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм чыгымнар төрләре буенча бүлү;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- план чорының беренче елына шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнарының шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына план чорының кимендә 5 проценты күләмендә (шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнарының кимендә 5 проценты күләмендә (шәһәр, максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган);

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елы (чираттагы финанс елы һәм план

чорының елдан-ел) артыннан килүче елның 1 гыйнварына торышы буенча, шул исәптән дәүләт яисә муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелеп; шул исәптән дәүләт яисә муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге;

- тиешенчә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән шәһәр җирлеге бюджетының башка күрсәткечләре һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, шәһәр җирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән.

9. Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр җирлеге бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр җирлеге бюджеты турында карар проекты план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслый.

Шәһәр җирлеге бюджетының расланган план чорының параметрларын төгәлләштерүне күздә тота:

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр җирлеге бюджеты турында карар проектын карау предметы булган күрсәткечләрнең төгәллекләрен раслау ; ;

- шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыруны яисә киметүне раслау йә аңа шәһәр җирлеге бюджетының өстәмә максатчан статьялары һәм (яисә) чыгымнар төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен кертү.

10. Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр җирлеге бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта шәһәр җирлеге Советына тәкъдим ителә:

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр җирлегенең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында шәһәр җирлегенең социаль-икътисади үсешенең якынча нәтиҗәләре һәм агымдагы финанс елында шәһәр җирлегенең социаль-икътисади үсешенең көтелгән нәтиҗәләре;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр җирлегенең социаль-икътисадый үсеше фаразы;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр җирлеге бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефицитының) фаразлары;

- шәһәр җирлеге бюджеты проектына аңлатма язуы;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплар;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге.);

- агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;

- шәһәр җирлеге Советы, шәһәр җирлегенең Ревизия комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата шәһәр җирлеге башкарма комитеты белән каршылыклар барлыкка килгән очракта, тапшырыла торган;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Уставта билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турындагы карар белән расланган очракта, муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү турында карар проектына муниципаль программалар паспортлары тапшырыла.

Бюджет турында карар проекты бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта булмаса, бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта бюджет турындагы карар проектына аңлатма язуына кушымта составына кертелә.

11. Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр җирлеге бюджеты проектын төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар, алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә шәһәр җирлеге башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

12. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты шәһәр җирлеге Советы каравына Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр җирлеге бюджеты турындагы карар проектын агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча кертә.

13. Шәһәр җирлеге бюджеты турында карар проектын карау һәм шәһәр җирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актында билгеләнгән раслау тәртибе Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан бюджет турындагы карарның үз көченә керүен, шулай ук күрсәтелгән карар белән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 184^1 статьясы нигезендә күрсәткечләрне һәм характеристикаларны раслауны күздә тотарга тиеш.

14. Шәһәр җирлеге бюджеты турындагы карар, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм (яисә) шәһәр җирлеге бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Шәһәр җирлеге бюджеты турындагы карар, аңа кул куелганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча, рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

15. Шәһәр җирлегенең җирле үзидарә органнары шәһәр җирлеге бюджетының баланслылыгын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, Муниципаль бурыч күләме, күләме һәм структурасы, шәһәр җирлегенең бюджет йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итәләр.

16. Шәһәр җирлеге бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

17. Шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган рәвешләрдә гамәлгә ашырыла.

18. Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

19. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

93 Статья. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 маендагы 44-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу шәһәр җирлеге бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

94 Статья. Шәһәр җирлеге гражданнарының үзара салым акчасы

1. Гражданнарның үзара салым акчасы астында гражданнарның җирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләрне хәл итү өчен башкарыла торган бер тапкыр бирелә торган түләүләре аңлашыла. Гражданнарның үзара салым түләүләре күләме шәһәр җирлегенең (җирлек составына керүче торак пункт) барлык халкы өчен абсолют күләмдә билгеләнә, алар саны шәһәр җирлегендә яшәүчеләрнең (җирлек составына керүче торак пункт) гомуми санынннан 30 проценттан артмый торган аерым категорияләрдән тыш.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән түләүләрне кертү һәм куллану мәсьәләләре җирле референдумда хәл ителә.

95 Статья. Шәһәр җирлегенең муниципаль бурыч алулары (муниципаль бурыч)

1. Шәһәр җирлеге Муниципаль бурыч алуларны Россия Федерациясе валютасында урнашкан муниципаль берәмлек исеменнән эчке базарда урнашкан кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан җирле бюджетка җәлеп ителә торган, алар буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм шәһәр җирлеге Уставы нигезендә гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы шәһәр җирлеге исеменнән Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә шәһәр җирлеге башкарма комитетына карый.

96 Статья. Шәһәр җирлегенең җирле бюджеты үтәлеше

1. Шәһәр җирлегенең җирле бюджетын үтәү Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә башкарыла.

2. Шәһәр җирлеге бюджеты кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

3. Шәһәр җирлеге бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, шәһәр җирлеге бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

97 Статья. Бюджет хисабы. Шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

1. Шәһәр җирлегенең бюджет хисаплылыгы еллык булып тора.

2. Шәһәр җирлегенең бюджет хисаплылыгы, бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының җыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә, шәһәр җирлегенең Башкарма комитеты тарафыннан төзелә.

3. Шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап шәһәр җирлеге Советы карары белән расланырга тиеш.

4. Шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап шәһәр җирлеге Советына тәкъдим иткәнчегә кадәр тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерүне һәм шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

Шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, шәһәр җирлеге Советы билгеләгән тәртиптә шәһәр җирлегенең Ревизия комиссиясе яисә шәһәр җирлеге Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Шәһәр җирлеге башкарма комитеты, аңа бәяләмә әзерләү өчен, агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча, шәһәр җирлеге бюджетының үтәлеше турында хисап бирә. Шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү 1 айдан да артмаган вакытка, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү күрсәткечләре нигезендә башкарыла.

6. Шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә шәһәр җирлегенең Ревизия комиссиясе тарафыннан шәһәр җирлеге Советына бер үк вакытта шәһәр җирлеге башкарма комитетына җибәрелә.

7. Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, шәһәр җирлеге башкарма комитеты шәһәр җирлеге Советына хисап финанс елы

өчен шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны, хисап финанс елы өчен шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турында шәһәр җирлеге Советы Карары проектын, шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турында башка бюджет хисаплылыгын һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны тәкъдим итә.

8. Шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтиҗәләре буенча шәһәр җирлеге Советы шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау яисә кире кагу турында Карар кабул итә.

Шәһәр җирлеге Советы тарафыннан шәһәр җирлеге бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дөрес булмаган яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм 1 айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

9. Шәһәр җирлеге бюджетының үтәлеше турындагы карар, шәһәр җирлеге бюджетының керемнәренең, чыгымнарының һәм кытлыгының гомуми суммасын күрсәтеп, хисап финанс елында шәһәр җирлеге бюджетының үтәлеше турында хисап раслый.

Хисап финанс елында шәһәр җирлеге бюджетының үтәлеше турында шәһәр җирлеге Советы карарына аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

- бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча шәһәр җирлеге бюджеты керемнәре;
- бюджет керемнәренә карый торган дәүләт идарәсе секторының керем төрләре, керемнәрнең подвидлары кодлары, операцияләр классификациясе буенча шәһәр җирлеге бюджеты керемнәре;
- шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнары;
- бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча шәһәр җирлеге бюджеты чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча шәһәр җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;
- шәһәр җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары төркемнәре, төркемнәре, статьялары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары кодлары буенча.

98 Статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукый актлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга бүтән түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләр һәм йөкләмәләр бирә торган хокукый актлар нигезләмәләрен, шулай ук муниципаль контрактлар, шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм алга таба бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле шәһәр җирлегенең ревизия комиссиясенең контроль эшчәнлеге булып тора.

3. Эчке муниципаль финанс контроле шәһәр җирлеге башкарма комитеты органнары булып торучы муниципаль финанс контроле органнарының контроль эшчәнлеге булып тора.

4. Алдан тикшерү шәһәр җирлегенең җирле бюджетын үтәү барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Алга таба контроль аларның үтәлешенең законлылыгын, исәп-хисапның дөреслеген билгеләү максатларында шәһәр җирлеге бюджетының үтәлеше нәтиҗәләре буенча башкарыла.

XV БҮЛЕК. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ. ӘЛЕГЕ УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ

99 Статья. Шәһәр җирлеге Уставы проектын әзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Шәһәр җирлеге Уставы проекты, шәһәр җирлеге Советы карары проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турында шәһәр җирлеге Советына шәһәр җирлеге башлыгы, шәһәр җирлеге Советы депутатлары, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре тарафыннан кертелә ала.

2. Шәһәр җирлеге Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турында карар проектын әзерләү өчен шәһәр җирлеге Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Шәһәр җирлеге Уставы проекты, шәһәр җирлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, шәһәр җирлеге уставын кабул итү турындагы мәсьәләне караганчы 30 көннән дә соңга калмыйча шәһәр җирлеге Уставына үзгәрешләр кертү турындагы мәсьәләне караганчы, шәһәр җирлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында шәһәр җирлеге Советы тарафыннан күрсәтелгән Устав проекты, күрсәтелгән муниципаль норматив хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка җиткерү) белән, шулай ук гражданнарның аның фикер алышуында катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгарырга (халыкка җиткерелергә) тиеш. Муниципаль берәмлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү), шулай ук Уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында муниципаль берәмлек Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Россия Федерациясе субъекты законнарының нигезләмәләрен төгәл күрсәтү формасында үзгәрешләр кертелгән очракта, муниципаль берәмлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр

кертү турында муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) таләп ителми.

4. Шәһәр җирлеге Уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турында шәһәр җирлеге Советы карары проекты буенча, аларны шәһәр җирлеге Советы утырышында карау алдыннан әлеге Устав нигезендә ачык тыңлаулар үткәрелә, моннан тыш, шәһәр җирлеге Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) һәм Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен, әлеге уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында, төгәл яңадан карау формасына үзгәрешләр кертелә.

100 Статья. Шәһәр җирлеге уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү тәртибе.

1. Шәһәр җирлеге Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр җирлеге Советы карары проектын карау шәһәр җирлеге советы Регламенты нигезендә кимендә ике укуда гамәлгә ашырыла.

2. Шәһәр җирлеге Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр җирлеге Советы карары проектын беренче укылышта кабул иткәннән соң күрсәтелгән проект шәһәр җирлеге башлыгы депутатларына, әлеге Уставның 73 статьясындагы 1 пунктында күрсәтелгән хокук иҗат инициативасы хокукына ия башка субъектларга төзәтмәләр кертү өчен җибәрелә.

3. Шәһәр җирлеге уставы, шәһәр җирлеге Советының Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары шәһәр җирлеге Советы депутатларының билгеләнгән санынннан күпчелек тарафыннан өчтән ике өлешкә кабул ителә.

101 статья. Шәһәр җирлеге Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карарлар

1. Шәһәр җирлегенең әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы уставы, карары, алар кабул ителгәннән соң, шәһәр башлыгы тарафыннан федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органына җибәрелә.

2. Шәһәр җирлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы карары дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми (халыкка җиткерелергә) тиеш һәм рәсми басылып чыккан (халыкка җиткерелгәннән соң үз көченә керә. Шәһәр җирлеге башлыгы шәһәр җирлегенең теркәлгән уставын, шәһәр җирлеге Советының шәһәр җирлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарын муниципаль берәмлекләрнең уставларын теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органының территориаль органыннан

шәһәр җирлеге Уставы турындагы мәгълүматларны, шәһәр җирлеге Уставына үзгәрешләр кертү турындагы карарны шәһәр җирлеге Уставына үзгәрешләр кертү турындагы хәбәрләрне, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына кертү турындагы карарларны бастырып чыгарырга (халыкка җиткерергә) бурычлы., "Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәве турында" 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган.

Устав, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр җирлеге Советы карары Спас муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге адрес буенча урнаштыру юлы белән рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш: http://www.spasskiy.tatarstan.ru шулай ук Россия Юстиция министрлыгы порталында "Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар"; http://pravo-minjust.ru кат http://право-минюст.рф - челтәр басмасы сыйфатында теркәү: Эл № ФС77-72471, 2018 елның 5 мартындагы 72471 номерлы Федераль закон), аларны дәүләт теркәвенә алганнан соң, алар рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка җиткерелгәннән) үз көченә керә.

3. Уставка һәм җирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр (Уставны федераль законнар белән тәңгәлләштерү очракларыннан тыш), җирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләр бүлешү (Уставны федераль законнар белән тәңгәлләштерү очракларыннан тыш, шулай ук җирлек башлыгының һәм җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларының вәкаләтләре, вәкаләтләре, вакытлары, сайлау тәртибе үзгәртү очракларыннан тыш), әлеге уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Карар кабул иткән шәһәр җирлеге Советы вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң үз көченә керә.

Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр түбәндәге муниципаль хокукый акт белән кертелә:

1) шәһәр җирлеге башлыгы кул куйган шәһәр җирлеге Советы карары;

2) шәһәр җирлеге Советы кабул иткән һәм шәһәр җирлеге башлыгы кул куйган аерым норматив хокукый акт. Бу очракта әлеге хокукый актта шәһәр җирлеге Советының аны кабул итү турындагы карарының реквизитлары күрсәтелә. Шәһәр җирлеге Советының мондый карарына Уставка кертелә торган үзгәрешләрнең һәм өстәмәләрнең үз көченә керүе турында күчеш нигезләмәләрен һәм (яисә) нормаларын кертү рөхсәт ителми».

5. Уставны яңа редакциядә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт белән кую рөхсәт ителми. Бу очракта яңа Устав кабул ителә, ә аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында элек гамәлдә булган Устав һәм муниципаль хокукый актлар яңа Устав үз көченә кергән көннән үз көчләрен югалткан дип таныла.